

1. Stolberg (s. Balth.) / Diss. de Angarij Veterum Wittenbergae, 1680.
2. — Diss. de Prosecutione Judeorum Wittenbergae, 1682.
3. Strauch (s. Azidij) / Diss. de Spirituali Fidelium reuotione, Dantisci, 1672.
4. — Rechabecami Regis Iudeorum Vita e 1 Regum XII Dissertatione Descripta, Wittenbergae, 1683.
5. Joepffer (s. Andr.) / Diss. ex Jerem. XVIII 9: 1-6. Jus figuli in lutum compara- raturum cum iure Dei in Danum Israel. Wittenbergae, 1695.

Q. D. B. V.
 AVSPICIIS
 RECTORIS MAGNIFICENTISSIMI
 SERENISSIMI PRINCIPIS REGI
FRIDERICI AVGVSTI
 DE
CORPORE SCISSVRIS
FIGVRISQVE NON
CRVENTANDO

DVCTV LEV. XIX. COM. XXVIII.

PRAESIDE
 IO. CHRISTOPH. VVICHMANNSHAVSEN
 LINGVARVM ORIENTALIVM PROF. PVBL
 AD DIEM XI. KAL. MARTIAS
 A. G. R.

∞ ICCCXIII

PVBLICE DISSERET

M. CHRISTIANVS AVG. HAVSEN DRESD.
 ALVMNVS REGIVS

VITEMBERGAE SAXONVM
 PRELO SCHROEDERIANO

50

A. D. A. A.
 A. P. P. I. C. I. S.
 R. E. C. T. O. R. I. S. M. A. G. I. S. T. R. A. T. I. S. S. I. M. I.
 S. E. N. E. N. S. I. S. P. R. I. N. C. I. P. I. S. R. E. C. T.
 F. R. I. D. E. R. I. C. I. A. V. G. U. S. T. I.
 D. E.
 C. O. R. P. O. R. E. S. C. I. S. S. V. A. R. I. S.
 F. I. G. U. R. I. S. O. V. E. N. O. N.
 C. R. A. V. E. N. T. A. N. D. O.
 D. V. C. T. V. L. E. V. X. X. C. M. X. X. V. I. I.
 P. R. A. E. S. I. D. E.
 I. O. C. H. R. I. S. T. O. P. H. V. V. I. C. H. M. A. N. S. H. A. V. S. E. N.
 L. I. N. G. V. A. R. I. Y. M. O. R. I. E. N. T. A. L. I. E. T. R. O. P. I. V. A. L. I.
 A. D. D. I. E. M. X. X. K. A. E. M. A. S. I. A. S.
 A. D. A.
 S. I. C. C. H. I.
 T. Y. P. I. T. E. D. I. S. T. R. I. C. T.
 M. C. H. R. I. S. T. I. A. N. Y. A. V. H. A. V. E. R. E. D. R. E. S. S. E.
 A. T. T. E. N. T. A. R. I. U. M.
 V. I. T. A. M. A. N. T. E. C. O. N. T. I. N. E. N. T.
 P. R. I. N. T. I. P. I. U. M. P. E. T. R. I. T. I. C. O.

ILLVSTRISSIMO EXCELLENTISSIMOQVE
AC GENEROSISSIMO
DOMINO
DN.
OTTONI HENRICO
LIBERO BARONI
A FRIESEN
DYNASTAE CLIENTELARVM
RETHAE IESCHVVIZII, RVBENII
ETC. ETC.
POTENTISSIMI POLONIAE
REGIS ET SERENISSIMI SAXONIAE
ELECTORIS
CONSILIARIO SANCTIORI
PRIMARIO
ET
CANCELLARIO
GRAVISSIMO
AC RELIQA

PERILLVSTRI ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO

DN. BERNHARDO ZECHIO
POTENTISSIMO REGI POLONIA
RVMET SAXONVM PRINCIPI
ELECTORI
A CONSILII INTIMIS ET SECRETIS
STATVS ARCANIS ETC.

PERILLVSTRI ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO

DN. IOHANNI AEGIDIO
AB ALEMANN

DYNASTAE IN SCHMIDEBERG ETC.
POTENTISSIMI SARMATARVM REGIS
ET SAXONIAE ELECTORIS
IN SANCTIORI CONSILIO SENATORI AC
SVPREMI RERV METALLICARVM
VICES GERENTI ETC.

DOMINO MEO PERCLEMENTI
DOMINIS MEIS GRATIOSISSIMIS
HOC QVICQVID EST LABORIS
ACADEMICI

D. D. D.
M. CHRISTIANVS AVGVSTVS HAVSEN DRESD.
ALVMNVS REGIVS

Nimium audent, ILLUSTRIS-
SIME ET PERILLVSTRES DO-
MINI, philologicae musae
meae, dum in conspectum VESTRVM
prodire, in praesenti, non uerentur:
quum, et multo VOBIS maiora, qui
in arce REI PVBLICAE nostrae po-
siti estis, debeantur: et hae ipsae te-
nuiores sint, quam, quae tanto di-
gnae patrocinio, possint haberi. I-
taque, dubitanti, CLEMENTIA et
GRATIA VESTRA, qua lingua-
rum studium, rem in ciuili sacra-
que doctrina tam necessariam, huc
usque promouistis, adiecit animum,
ut studii mei primitias dicarem VO-
BIS, et hos flores, quos breuis, in
Mosaicam legem, exhibet com-
mentatio, ad mite tempus matu-
ritatis fouendos, commendarem.
Idem quoque mentis, VOBIS deuo-
tae, obseruantia, atque pietas, sua-
sit,

fit, qua sic teneor totus, ut quam
diligentissime, in animo, GRATIAE
VESTRAE non immemore, decla-
rando, elaborem. VESTRO enim
BENEFICIO effectum est, ut am-
plissimo AVGVSTISSIMI RE-
GIS stipendio auctus, in colendis
literis bonis perquam clementer,
iuuarer. Gratiola igitur fronte, IL-
LVSTRISIME et PERILLVSTRES
DOMINI, ut excipiatis, quod hu-
milis offert religio, hae musae ro-
gant, quibus hoc unum satis est, et
fortunae, et ornamenti, si VOBIS
non omnino displiceant. Spem om-
nem in GRATIA VESTRA, quam
tam magnificam iam sunt exper-
tae, habere uolunt: ut ad maiora,
iuuante DEO, suscipienda, tam
illustribus stimulis incitentur. Vi-
tembergae IX. Kal. Mart. CIO
IOCCXII.

س م ل ن ه و ز ح ط ي ق ك

I

Agna est praestantia, magna necessitas, legum, quibus omnis humana societas continetur. quarum, et dignitate, a vi calamitatum improvisa, leuamur, et auctoritate, ab iis, quae fiunt in naturam nostram iniuria, praeclare defendimur. Quae etiam res permouisse uideretur *Marcum Tullium*, ut ad immortalem Deum earum referret originem, et, qui hunc antecessit, PINDARVM *Thebanum*, ut, approbante in *Gorgia* PLATONE, legem, mortalium atque immortalium reginam appellaret. Itaque constat, antiquissimis temporibus, sapientissimos homines dedisse operam, ut legibus, non tantum ciuile uinculum, quod inter homines intercedit, firmarent, uerum etiam diuinum cultum, et quae in omnium mentibus impressa est, religionem stabilirent. Quorum hoc sane, praeconio tanto maiori est dignum, quanto prae terrenis et flu-

fluxis immortalia antecellunt. Quod quidem, et LYCVRGVS, et SOLON, et PLATO, ac omnes, qui rempublicam institutis ac legibus suis ornarunt, factis assequuti videntur. a uia tamen, atque modo, qui uerum Deum ignorabant, penitus aberrasse. Ergo omnium maximus existimandus est MOSES, qui solus, edoctus a Deo, rationem tenuit, ac modum, uerae religionis, et leges condidit, tabulisque mandauit, et monumentis literarum, quibus, eiecta profanorum superstitione, in suorum animis ueritatem tam claram, ac tam potentem inscriberet. Nam, quum multa sunt, et insignia testimonia, quae nos de florenti *Rep. Hebraeorum* abunde docent. tum grauissima documenta iisdem Dei literis continentur, quae, et ad diuinae sanctitatis agnitionem, pulcherrima sunt, et, ad decus uerae religioni tribuendum, necessaria, ut haec ipsa argumento esse possint, Deum immortalem, cultissimi populi disciplinam, non ad mores gentium formasse, uerum e coelis, deleta nefaria prauitate, ad salutem electae familiae attulisse. Atque id ille mihi satis declarasse uidetur sanctione istius legis, qua cauit in hanc sententiam: CORPVS NE SCINDVNTO FLAGRIS AVT SIMILI GENERE PLAGARVM NE CRVENTANTO NEVE FIGVRIS IMPRESSIS DEFORMANTO: atque monuit se esse Iehouah, qui ferat suppetias, Deum, sospitorem perpetuum, et a cultu, qui Diis exhibetur, alienum. Eam legem e fontibus suis, induxi in animum, exponere, atque ad origines causasque reuocaram, quantum potero, perspicue et breuiter illustrare. Hoc autem omne, de quo retulit ea lege
ad

ad populum Deus, a MOSE *Leuitici Capite XIX, 28.* his
 uerbis descriptum est: **וְשָׂרְט לְנֶפֶשׁ לֹא תִהְיֶה בְּבָשָׂרְכֶם:**

וּכְתֹבְתָם קַעֲקַע לֵיף תִּתְּנוּ בְּכֶם אֲנִי יְהוָה:
 cuius quidem omnes partes, atque omnia membra
 primum explicabo ex originibus linguae sanctae, ut
 legis sententia deinceps, a quouis, exposita uerbo-
 rum ui, facile teneatur

II

Igitur, uti ab ea uoce initium faciam, cuius in
 lege primo loco facta est mentio, שרט quam et
 שרטו dixit MOSES *Leu. XXI. 5.* et iisdem fere lite-
 ris scripsit uterque *Samaritanus*, non tantum cicatri-
 cem, aut uestigium uulneris, unguibus, uel acutissimo
 ferro, uel lapide inflicti, hoc est, ut habet ARABS,
 حـوشـ, quod idem est ac حوشـ, significare uide-
 tur, uerum aliquanto patere latius, atque id omne,
 quod curiculae aut carni ab incumbente mole, angu-
 lisque eius acutioribus, imprimitur, comprehendere.
 SACHARIAS enim, שרטו שרטו *foede lacerabuntur*
 cap. XII. 3. de iis dixit, qui, uti eleganter exponit
 R. DAV. KIMCHIVS הַיְגִיעִים הַלְּהֵם עַל יְרוּשָׁלַם יִלְקוּ
 כֹּה כְמוֹ הָאֵבֶן הַגְּדוֹלָה שֶׁהִיא לְעוֹמְסִיהָ לְמַעַם: דָּוָל וְלִמְשָׂא
 כְּכֹר וּבַעוֹר שְׁמֵרִימוֹת אוֹתָהּ מִן הָאָרֶץ לְהַרְיִמָּה עַל כַּתֵּם
 יַעֲשׂוּ בָּהּ שְׂרִיטֵי בִירְיָהֶם וּמְנַסִּים כֹּה כַתֵּם אֲנָשִׁים
 רַבִּים וּבְחִסְיָהּ אוֹתָהּ יִשְׂרָטוּ כִּי־יִרְיָהֶם *contra Hiera-*
schyma pugnare aggrediuntur, et ab iis caeduntur, tan-
quam ab ingenti lapide, qui oneri est maximo iis, qui
cum sibi imponunt, et quo, dum eum e terra tollere, at-
que in humeros subleuare tentant, uulnerantur in suis
manibus, et robur suum frangunt, atque multorum, qui

auxiliū ferunt, manus, uti sciñdendo laedat, efficiunt:
 quo loco IONATHAN ad rem, quam ad uerba, atten-
 tior יתכוון אתכוון *immanibus praedis diripientur.*
 quod plurimis per נרר explicatur, e quo apparet,
 optime cum Maimonide aliisque Solomonem BEN ME-
 LECH scripsisse שריטה וגרידה אחת הויה, quod fa-
 cile cernitur Deut. XIV. 1. reddente Samaritano אַל
 אַרְבָּעָא ne confringatis, 1. Reg. XVIII. 28. ferm. XLI.
 5. ut pateat, IONATHANEM, magni nominis inter-
 pretem, qui שרט hac in lege per חכור exposuit, non
 ornate minus, quam apte, dictis in locis, propheta-
 rum uoce חמט usum esse, et ARABEM, doctissi-
 mum scriptorem, חמט radice, id est, *percussit, sci-*
dit, feriendo uulnerauit, literarum coelestium uim,
 iis locis tam late patentem, plenissime assequutum.
 Ad quod accedit שרר Iesai. XLIV. 13. a שרט, ר po-
 sito במקום שרט, uti loquuntur, hoc est, *loco Teth,* de-
 riuatum, instrumentum fissorium, quo statuarii utun-
 tur, rutrum, VITRVVIO auctore, dixerim, ad eundem
 significatum, aequè late se diffundentem, referri. quo
 modo e deriuatis de primitiuis iudicium *Grammati-*
ci ferunt, nam, *flexilem gnomona ad explorandos uarios*
angulos decliuitatum, ut exponam cum Iac. GVSSE-
 TIO *Commentar. Lingu. Hebr.* adduci non possum,
 quum officinas animo repeto, et mecum cogito, non
 tam sollicitè, quum lapidem in figuram caedunt arti-
 fices, in angulos instrumentis inquiri posse. imagi-
 ne enim futuri operis, cera, aut gypso, efficta, qui in
 eam speciem, quam animo tenent, intuentur: atque
 eam sibi proponunt exemplar: praeclarum opus
 efficiant, necesse est. Deinde idem etiam aliae uo-
 ces

ces confirmant, quae sunt connatae, neque a שרט
 multum differunt, a qua proxime deducuntur.
 Quis enim רטש *Aramaicum* ICNATHANIS, quo
Pfalm. XVIII. 8. *Iesai.* XIV. 12. est usus, aliunde, quam
 ab eodem שרט, facta literarum quadam μεταθέσει,
 descendisse existimet. a quo, barbaris seculis, corrup-
 toque flore *Hebraeae* eloquentiae, ex ingenio ma-
 gistrorum שרט ac שריטש de linearum caractere
 est positum. Porro גרר, quo utitur IOBVS, insigni
capite II. 8. et quod est a גרר deriuatum, eiusdem cum
 שרט significatus, uti est jam ante dictum, de re qua-
 uis rasa atque incisa, usurpatur. quem ad modum
 גריר terram aestu hiantem, ac in sua quasi uulne-
 ra, glebarum fissione, diuisam, notare docuit auctor
 libri ARVCH his uerbis p. 56. ed. *Venet.* וחכמי אומרים
 ביהורה שותלה במקום השיט ואין שתלה במקום
 היבש *De Iehudab docti di-*
cunt, in loco coenoso est plantata, non autem in loco
id est, arido. a quo גרורה et גרירה seu secundum
Talmudicos גריריג, sicut a גרר, גרורה et גרירה appel-
 lantur. quibus adiicio כרור מגררת stricturas,
σπιθηρες, et ferramenta fissoria, atque excisoria,
Graecis διατομεις, εκτοεις, σκαπαναι, uel σελεγγιδες, POLLV-
 CE teste, VII. *Libr.* c. 23. *Secl.* VII. p. m. 368. signifi-
 care. id ut intelligatur, quaedam ex ARVCH
R. Nathan Iechchielidis adferam, quae IOBVM aliqua
 ex parte declarabunt. ea p. 56. ita se habent חזקת ב'פ'
 הכתים גמ' ברא במחוק הרהצו סכו גררו הלבישו פי
 גרוד זה חיכוך בכלי כי תא דתנו רבנו אין גרודין
 במגררו' כשכ' כנוף של ארס רשמן אומר אם היו
 גרליו מלובלבות במיטו ובצואה גרר גררכו ואינו הושש
 quae

quae ita latine effero: In capite, quo agitur de occupatione et possessione aedium, gemara ait; qui occupant, lauari se curent, purgari et radi, atque uestimentis tegi. quo in loco גירור ratio memorata eam notat, qua scabiei pruritus instrumento tangitur. Nam hoc est, quod memoriae prodiderunt Rabbini nostri, non fas est, ut ferreis rutris radant, imprimis humanum corpus. Rabbenū Schelomo Ben Gamaliel dixit, si pedes cuiusdam inquinati fuerint luto, uel sordibus, leniter radat, tanquam emolliens, ne autem caesuris uel sculpturis laceret. Neque a שרט, cuius causa haec omnia afferuntur, mulum remotum existimari uelim Graecorum χαράττειν, quod quasi Σαράττειν dictum, a שרט deduci, rationes ostendunt iis paulo firmiores, quibus docti quidam causam suam de שרטו agere instituerunt. id enim per ξέειν, γλύψαι, κόψαι, ξύειν uel ξυρέειν, exponunt ueteres glossae, HESYCHIVS κοιλῶσαι, τυπῶσαι explicauit, a quo etiam ueterum charaxare deriuatum puto, quod habet PRVDENTIVS in Romani Martiris supplicio p. m. 218.

Charaxat ambas unguis scribentibus

Genas, cruentis et secat faciem notis.

inde Charaxarius, is, qui scribit, ISIDORO dicitur, et alia quaedam e grammaticis petenda. χάραγμα τέχνης, PAVLI in Arcopago habita diuina oratio Act. XVII. 29. id omne appellat, in quo χαρακτιῆς quidam atque idea inest metalli, aut lapidis, ad idoli figuram efformati atque politi. E quibus omnibus inuestigatam puto naturam τῶ σερτ, quam e sacrorum scriptorum usu, uocum connatarum, atque deriuatarum, exemplis erutam nunc breuiter ob oculos

Ios ponam, ut quid de hoc loco legis nostrae habendum sit, constet. Igitur שרש uulnus et plagam quamuis, qua supremae corporis partes premuntur, ut e loco suo moueantur, hac autem in lege eam denotare uidetur, qua cuticulae, texturis perruptis, scissura efficitur, non adeo profunde in interiora penetrante acie instrumenti, uel unguium, quod ex adiecto שרש facile educi potest. Quamobrem commodius inueniri non puto, uocabulo ἀλωξ, quo uis τὸ שרש plene exponatur. Hoc uero, ut ut AESCHYLVS unguium laniatum tantum descripsit, alii tamen remotiora, et, quae ad שרש proxime accedunt, expresserunt. AESCHYLVM quidem, quod diximus, uoluisse, hi testes sunt elegantissimi uersus, Choëphor. u. 16. p. 229. ed. Steph.

Πρέπει ποιεῖς Φοίνισσα μυγμοῖς
Ὀνυχος ἄλοι νεοτόμῳ
patet gena rubicunda uulneribus
unguis nouiter inciso uestigio
ἀυλακι, τουῆ. docente Scholiaste, ex illis THEOCRITI,
Syracusani, idyll. VI. 14

κατὰ δὲ χροῖα καλὸν ἀμύξῃ
neue pulchrum corpus laceret
et Idyll. VII. 99.

Κατὰ μὲν χροῖα πάντ' ὀνύχεσσι
Δαινόμενος ἠνάσοιο
per totum uero corpus unguibus
morsus scalpatis

exponendi. ARISTOPHANES autem eodem significatu

B

ficatu adhibuit, quo דָּוִד , סύνωνύμω τῷ ὄρω , ut est di-
 ctum, usus est DAVID, *ps. LXV. ii.* est id, pro לְעוֹלָמִי ,
Arabe explicante; quod ex his clarum est, quibus in
 Anibus, $\text{ἑποπα. p. m. ed. Acem. Porti 551.}$ differentem
 proponit

Ὅσσα τ' ἐν ἄλλοι θάμα βῶλον

Ἀμφίτιτυβίξεν ᾧδε

Λεπτόν ἠδομένα Φωνᾶ

Quicumque in sulco frequenter glebas

Circumcanitis hic

Subtile lactantes nocte.

Ubi *Scholiales* ἐν τῇ τομῇ τοῦ ἀρότερου. ἀντὶ τῶ περι τὴν βῶ-
 λον τῆς εὐλακος, Quae cum uel copiis hūce paruis op-
 timorum Auctorum comprobentur, miramur, qui
 fit factum, ut DIONYSIVS VOSSIVS, quum ceteris
 artibus, quae dignae libero homine sunt, ornatus
 omnibus, tum in his literis exercitatissimus, ὄρω ,
Annot. ad c. XII. §. 12. Idol. Maim. p. m. 120, per la-
niatum tantum exponendum existimavit. Nam prae-
ceptum, ait, quod Leuit. XIX. 28. et XXI. 5. est, ὄρω ἢ ἢ
 ἢ ὄρω *diuersum esse uolunt ab altero, quod est Dent.*
XIV. 1. ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ. Quod tamen, cum ab ipso e li-
bris Rabbīnorum, quorum defendendam sententiam
suscepisse uidetur, demonstrandum fuisset, praeter-
missum omnino, eum ad LXX. Interpretum, ἐπὶ τὰς
σάμας ἀντὶ ἢ κατὰ τεμῶσιν ἐντομίδας, suae interpretatio-
ni accommodandum, excitauit. Ac id quidem ef-
fectum putat, si ἐντομίδας laniatum quoque significa-
re e SVIDA possit ostendi. at enim, hoc ipsum ar-
gumento est, ἐντομίδας multo latius patere, quas sci-
 licet

licet proprio sensu incisuram quamcunque notare satis constat, laniatum autem innuere, a viro doctissimo est probatum. Nam Auctorum quidem omnia uerba tantum significare in eo genere, in quo adhibentur, quantum possunt natura sua, certissimum est. uerum, uti ex iis, quibus cum necluntur, uis ea definiatur, necessarium. Quare neque idem recte uidetur concludi a uiro, summi ingenii atque acerrimi, e quinque uulneribus, quorum in *Maccob.* et *Perusch Iarchii*, facta est mentio. quod tractabimus eo loco, quo, de hoc ritu, a gentibus ad *Hēbracos*, hominum uitio, propagato, differentes, ostendemus, quinque illa uulnera non semper ad laniatum digitis, uel unguibus, factum, referri oportere. Nunc autem breuiter ex ipso IARCHIO confirmandum est, hominem *Iudaeum*, sed apprime doctum, שרט a גרירה adeo non distinxisse, ut potius studiose coniunxisset has uoces uideatur. *Dent. XIV. 1. comment.* sic loquitur שרט ושרת גרירה ושרת בנשרכם על מת כרך שהמטורי עושין לפי שאחם בנו של מקום ואחם ראויין להיות נאים ולא מקורחיים: *Ne rasuram uel incisuram in carne uestra indatis mortui causa, ut faciunt Amorrhæci, propterea, quod uos inquilini sitis in hoc loco (quem Deus patribus uestris dudum dono dedit) et uos deceat eam ob causam elegantes esse, neque rasos, neque in cristas torsos.* Quae de שרט nobis dicta sufficiant

III.

Alterum igitur, a quo שרט רò minime diuellendum est, לשמש, in lucem proferre conabimur, ut ratio pateat, qua motus IONATHAN, על מיר, et

mea quidem sententia, hoc in loco, rectissime dixerit. obseruandum enim est, initio quidem, נפש HE-
 BRAEIS frequenter *totum hominem* denotare, quod patet *Leuit. VII. 18. XIX. 8. Ier. XX. 13.* aliisque plurimis locis. qua etiam ratione, in *Misnica AVODAH SARAH, hominum medicinam,* רפוי נפשות, a רפוי מסון, seu pecoris sanatione, remouent, ac diligenter distinguunt. Deinde *animum hominis perturbatum* significat, DAVIDE *Psal. XIX. 8.* diuinam legem, משיבת נפש, appellante. quod quamuis uideam eleganter, ac docte, a uiro hebraice peritissimo, IO. COCCCEO, in *Lexico redditum, restituens animam,* sequuto scholium ABEN ESRAE כי נפש כשמש כי מעת היות השמש בחצי הגלגל העולה חשוב נפש רבים מהחוליים הפך מה שיקרה בהיותו בחצי הגלגל נפש est in comparatione cum sole, meridie enim, multorum, morbis laborantium, animus recreatur, contra quam fit media nocte. quo etiam animus auctoris libri COSRIP. II. §. LVI. p. 121. ed. Buxt. inclinatur: tamen malim, ob ea, quae sequuntur, quietem animi emendati, atque ab affectibus liberi, iis uerbis intelligi. Praeterea *animum* quoque, sed aliqua suaui, aut facultate, comprehensum, נפש, uocat DAVID, desiderium, quo ad Deum perueniendi fertur, describens: צמאה נפשי לאלהים Ps. XLII. 3. et hostium in se coniurata consilia querens: איכי בנפשי ubi בנפשי ad איכי, non ad יקיפו, referendum, ordo טו בעלי רכבי ברעות נפשחוק בעלי מחרון עלי Ps. XVII. 9. IECHESKIEL, gaudium uehementis, ob expletam cupiditatem, et cum opprobrio con-

coniunctum, his innuit uerbis : **והשמח בכל - שנתך** c. XXV. 6. exponente ARABE, et *confringendo* *insultasti in terra Israelis, ex animo tuo*, **وشتמת من** *وشتמת من*; Idem plurali numero dixit eiusd. cap. u. 15. **והתעב** *والتعيب* *infulantes animis*, transferente SYRO, **ܐܢܝܢܐ ܕܢܝܢܐܢܐ**, et ARABE, c. XXXVI. 5. eiusd. auctoris, clarius efferente, **ܐܢܝܢܐ ܕܢܝܢܐܢܐ** *laetitibus*, quae omnia breuissimum IONATHANIS, **בצפחה נפש**, comprehendit. cum his uidetur comparari posse, quod habet DAVID Pf. XXVII. 12. **אל תחנני בנפש** *אל תחנני בנפש*; **עַיְנַי** *eis ψυχὰς θλιβόντων με*, *hebraicum ἰδιωτισμόν* retinente ARABE, **ܐܢܝܢܐ ܕܢܝܢܐܢܐ**, quem idem clarissimus interpres Pf. XLI. 3. **ܐܢܝܢܐ ܕܢܝܢܐܢܐ**, transfereudum existimauit. Neque ab his multum uidetur abesse, quum pro *iudicio* ponitur, quo *ferimur ad aliquid exequendum*, characterem innocentis et boni uiri, **וכך כפי כבוד** Pf. XXIV. 4. his uerbis describente DAVIDE: **אשר לה נשנה לשונה** *אשר לה נשנה לשונה* *qui animum ad inania aduicere non solet*: et *prudentiam*, quae ad uitam dirigendam necessaria est, quando notat, ut est apud SOLOMONEM, *Prov. XXIII. 2.* **אם בעל נפש אחר**, quae uerba, sensu a S. Scriptore alieno, SYRVS exposuit, ad morum elegantiam attentus, et codice usus, uni uidetur, uel mendis pleno. uel punctis certe destituto, ut pro **אשר לה נשנה לשונה** legerit **אשר לה נשנה לשונה** cum illo. ut ex eius sermone clare animaduertimus: **ܐܢܝܢܐ ܕܢܝܢܐܢܐ** *si adsit uir nobilis*. IESAIAS, etiam *Propbeta* c. XIX. 10. **תֹּוֹן לֹוֹגוֹן**, *depressos dolore, et malorum grauitate ita prostratos, ut spirituum*

aegre ducant, אנמי נפש appellauit : quem locum ,
 notari uelim , ita esse exponendum , ut , suppleta uo-
 ce יהיו , ad עשי שכר , haec uerba , ob ἀναλογίαν
 constructionis , accentuum serie indicatam , referantur .
 quod perite obseruarunt οἱ Εβδομήκοντα , per ψυ-
 χὰς πονέσσει , Arabicaeque uersionis auctor , copiosis
 uerbis , *ويعتدون وينتجون نفوسهم* *contristabuntur , et*
huc illuc , animis suis (doloribus) commouebuntur , Ebraica
 exponentes : IVNIO et TREMELLIO , *Kimchium et Aben-*
Esram , parum recte , secutis , qui *stagna uoluptuarii* trans-
 tulerunt . Huc pertinet SALOMONIS *Eccl. VI. 7.* וגם הנפש
 לא תמלך , quo non tantum animum laborantem ,
 et omni opera annitentem , uerum etiam uitam , quam
 alimentis ut sustentent omnes , appetitus impellit ,
 complecti uoluit . at enim , solam hanc spectare ui-
 dentur literarum coelestium phrasēs , *Genes. IX. 4.*
Leuit. XVII. II. 14. Deut. XII. 23. Ies. LVI. II. aliisque
 locis . Neque alienus ab hoc significato est IOBVS ,
 c. XLI. 13. quanquam id ponat , quo uita hominum
 multam iuuatur . de Deo enim pronunciat , על דרך
 בני אדם , uti magistri *Hebraeorum* exponunt , *ardere*
prunarum instar נפשו , quam R. BEN GERSON , נשימת
 ABEN-ESRA , הרוח היוצא מאפו , dixerunt , uterque ele-
 ganter , et ad naturam respirationis , quae praecipua
 uitae est actio , perquam accommode . quem uocis
 usum SOPHOCLEM quoque uidemus in *Graecia* sua
 obseruasse *Ajac. p. m. 20.* ed H. Steph. hoc uersu

πρὸς γὰρ καὶ τοῦ καὶ βαρυψύχας γόους
 et ad uitam ipsam transtulisse AESCHYLVM , aequē

ac in sacris literis fieri est ostensum, praesentes lo-
quuntur uersus, *Agamemnon*. p. m. 222. ed: H. Steph.

ὡς μία πολλῶν
ἀνδρῶν ψυχὰς ὀλέσασα
ἄξυστον ἄλγος ἔπραξεν

Ut jam de inuentis originibus uocis נפש dubitandum
non sit, quum et altius peti non posse uideantur, et
ab hoc ultimo, reliqui significatus omnes facillime
deriuentur. quod utrum assequutus sit auctor *Bre-
schith Rabba*, an potius confuse cum reliquis commi-
serit, iudicent, qui haec legunt *Rabbi NATHANIS, Ro-
mani*, in *ARVCH* p. 147. כָּבֵר פֶּרֶשֶׁת יְרֵי וַיִּפַּח בְּאֵפוֹ ה' נֶפֶשׁ
שְׁמוֹת נִקְרְאוּ לָהּ נֶפֶשׁ נִשְׁמָה הִיא רוּחַ יְחִידָה נֶפֶשׁ
זֶה הָרֶם שְׁנֵי כִּי הָרֶם הוּא הַנֶּפֶשׁ רוּחַ שְׁחֵי עוֹלָם
וַיִּרְרֵי שְׁנֵי מִי יוֹדֵעַ רוּחַ כִּנֵּי הָאָדָם הוּא לְמַעַלְתָּי
נִשְׁמָה זוֹ הָאוֹפֶרֶת דְּכַרְוִירָתוֹ אִמְרָה הָאוֹפִיתָא מִכַּע
שְׁכַל וְהָאֲכָרִין מֵתִין וְהוֹיָה תִּירָה בְּגוֹף יְחִידָה
שְׁכַל הָאֲכָרִין שְׁנֵי שְׁנֵים בְּגוֹף וְהוֹיָה יְחִידָה
quae more nostro latinitate donamus: *Bresch. Rabb.*
*Parasch. XIV. et insufflauit in naves ejus etc. quinque no-
minibus anima appellatur: נפש etc. quorum primum*
נפש sanguine continetur, cum dicitur (Deut. XII. 23.)
*הָרֶם כי הָרֶם est quae ascendens et descendens mo-
uetur, de qua (Eccl. III. 21.) dicitur כי יודע נפש quae*
tanquam coquens, juxta proprietatem in creatione ipsi
inditam, coctio naturalis appellatur, et in languidis quo-
que membris sensu se exerit, totumque corpus dum im-
plet, הוֹיָה appellatur. יְחִידָה sensum innuit singulorum
membrorum, quum dicatur שְׁנֵים, quod יְחִידָה notat
Itaque his ita explicatis, facile ratio loquendi nostrae
legis

legis habebitur, si quaedam monita fuerint, familia-
ria sacris scriptoribus, quae ad nexum נפש cum
aliis uocibus pertinere uidebuntur. נפש igitur, uti,
reliqua omnia, notamus, in sacris ita saepe construi,
ut cum adiectiuo, substantiuum includente, תאר עצם,
hebraee dixeris, coniungatur: *genitiuo* uel *ablatiuo*
casu, aut *accusatiuo*, absolute, annotante, uiro in his
litteris principe, IOH. BVXTORFFIO *Tthesaur.* L. II.
c. III. reg. 4: uel, quod nos obseruamus, cum par-
ticula על aut כ *Leuit.* XXI. II. *Num.* XIX. 13. quam
tamen omitte patet *Proverbiorum*, c. XXXI. 6. מרי נפש
Ies. LVI. II. עוי נפש id adiectiuum omissum hac
in lege a MOSE existimamus, reiecto *lamed causati*,
quod loco על positum erat, ad נפש, figura, gram-
maticis doctioribus, non adeo ignota: scilicet על ררך
על מה זה מה לכם מלכם, *admodum*, quo pro זה מה
לכם, dicitur, מלכם, docente ABENEZRA,
NEH. II. 13. ut uel ita sententiam compleamus, למכה
נפש, qua phrasi usus est MOSES *Leuit.* XXIV. 17. *Deut.*
XIX. II. XXII. 26. XXVII. 25. IESAIAS LIII. 4. IERE-
MIAS XL. 14. uel, לחסר נפש, quod idem est, ac si au-
ctore MOSE, *Leuit.* XXI. II. *Num.* VI. 6. *Num.* XIX. 14.
quis dixerit, למת נפשו, uel, למת נפש, quo sensu
uoce ψυχῆς quoque usus esse uidetur LYCOPHRON,
hoc uersu

ψυχῆισ θερμὸν αἷμα προσχάνας ἐὶ φεω
Defunctis calidum sanguinem aspergens in fouea

uid. eius *Alexandra* u. 684. et pater poetarum, HOME-
RVS, plurimis *Iliados* uersibus. Adeoque bene se-
res habet, superataque est difficultas, quam cruce[m]
in

in hac lege, eruditis figere, fatetur ingeniosissimus
 IO. SPENCERVS : ἀντιφράσεως, autem nomine ex-
 plicandam existimauit, Vir, in literarum coelestium
 interpretandis proprietatibus, summus p. 1202. *Phi-
 iolog.* S. Spes enim est, fore, ut hac uia, paulo facilius, al-
 lata ab ipso loca Scripturae, *Leuit.* XXI. 1, XXII. 4. *Num.*
 VI. 11. IX. 6. 7. 10. *Hag.* II. 13. exponantur. ab interpretibus
Graecis, *Num.* XIX. 13. factum hoc esse deprehendimus,
 τῶ τεθνηγότος ἀπὸ ψυχῆς, transferentibus, quod,
 tamen et ad *Hebraeum* loquendi genus, aptius, et
 ἑλληγνισιότῶρος paulo, reddere potuissent, τὴν ψυχὴν.
 Id interim lubentes damus uiro summo, atque excel-
 lenti, *Hoseae* uerba, c. IX. 4. eum in modum exponi
 non posse: quae quidem a quibusdam ita sunt ex-
 plicata, ut *συνεδοχίμῶς* pro iis poni intelligantur,
 qui panem obtulerunt. conf. GATAKER. de *Stylo* N.
 T. p. 105. 106. ed. IV. ord. *Lond.* 1648. ab aliis uero
 rectius, meo iudicio, ad panem relata, quod in *Pe-
 rusch*, a uiro perdocto, R. DAV. KIMCHIO, factum est:
 הקרבן שהם מכיאים בעבור נפשם כלומר לכפורת
 נפשם לא יבא כי אין תועלת להם בו ולא יכפר
 להם בעבור כי הם מזוירים ואף בהכיאים הקרבן אינם
 מחטאים שבים quae, quibus potius efferam uer-
 bis, quam IO. MERCERI, hoc est, *Hebraeae* doctrinae
 μσθηγέτης: Oblatio, quam ipsi offerunt pro anima sua,
 q. d. in expiationem animae suae, non ueniet in aedem
 Domini, quia non est utilitas eis in illa, nec erit illis ex-
 piationi, propterea quod desinato peccant. et, cum etiam
 offerunt oblationem, non resipiscunt a peccato suo. VIR-
 GILII autem uerbum, ad ἀντιφράσιν confirman-
 dam

dam, allatum, ista exponent HESIODI, *Aferati, Aff.*
Herc. u. 151.

τῶν καὶ ψυχὰι μὲν χθόνα δύνουσ' αἶδος εἶσα
 Αὐτῶν

*Quorum et animae quidem terram subeunt intra
 in infernum*

Ipsorum

Qua in re, non est animus, uersari diutius. unum ergo, ab hac significatione non longe remotum, notandum existimamus. hoc est, נפש TALMUDICIS monumentum, quod imponitur tumulo, denotare, cujus testis est BAAL ARVCH p. 147. כפי' ב' בשקליו' בונק לו נפש על קברו פי' כנת בעין שכונת על הקבר פי' וכלשו' מקרא שמו ציון Id est Cap. II. tractatus de Sicilia extat: extruunt ipsi נפש super sepulchro eius: id est, circa foramen ponunt, quod est super sepulchro, idem, scripturae stilo, ציון monumentum erectum uocant. quo sensu apud MAIMONIDEM, in Hilcoth Ebel, seu de luctu, T. IV. Iad Hbasakab. c. IV. p. 288. ed. Amst. I. ATTHIAE, ista leguntur: ובנינו את כל בית הקברות: ובנינו נפש על הקברי והצדיקים אין בונק להם נפש על קברותיהם שרבריהם הם זכרונם monumentis designant omnia sepulchra, iisque statuam imponunt. at clari, et iusti, homines statuam sibi poni non curant in sepulchris suis, propterea, quod ipsorum memoria, rebus praeclare gestis, conseruatur. quod, originem, genus loquendi, a similitudine duxisse uideretur: siquidem statuae, in monumentis collocatae, plerumque defunctorum imagines referebant, et eam ob rem נפש, tanquam נפש מרת, posito signo pro re signata, appellabantur. Quae si conferantur inter se omnia, לנפש

לנפש, hoc in loco, patet, neque pro *sanguine*, quod persuasum est uiro maximo, HVGONI GROTIIO, neque *strictè pro anima*, uel quocunque tandem significato, qui a nostra expositione alienus est, accipi posse ab iis, qui *Hebraeae* linguae non ignari sunt. Quod neque unquam ab ipsis *Hebraeis* factum fuisse, deinceps contra IOAN. SPENCERVM demonstrabitur.

IV

Ad קקק כחבה etiam accedendum est, quo figuram sic inditam, atque impressam, intelligi putamus, quae carne diffusa, ipsa ossa, et cartilagine, penetravit, ut euelli, atque deleri, non possit, quin eius uestigia relinquuntur. כתובה enim, formae כתנת, aut פרוכת, non admodum frequentis, quod, alio in SS. loco, non reperitur, a כתוב deriuatum uidetur, ut idem sit, atque כתבה, uel כתובה, sed diuersim a מכתב, eodem modo, quo כתב ab eo differre notauit BAAL ARVCH. p. 122. כתב צורה אורחות מכתב צירוף האותיות להיות במלה: כתב, id est כתב, figuram notat literarum, מכתב, juncturam literarum in uocem, ut uno uocabulo possint efferi. Graece dixerim γράμματα, cum LXX. plane ut SAMARITANVS, אמתא, από τῶν γράφειν, ueluti IONATHAN, plurali posuit numero, רוסמן. γράφειν autem, et quae ab eo deducuntur, hic locum habere, testantur illa EVSTATHII, εἰς Ζ. ΙΑΙΑΔ' u. 168. p. 633. lin. 42. ed. Rom. Ἰσέον δὲ ὅτι κατὰ τὸ γράφειν οὕτω καὶ τὸ χαράσσειν παρετήχθη ἐξ ὀνοματοποιίας δοθεῖς ἐπὶ σημασίας ὁμοίας. διὸ καὶ τὸ κείνω τὸ δὲ μὴ χαράσσειν

χαράσσου ἀντὶ τοῦ μὴ ἐπιγράθε εἰρηνεύουσαν
 οἱ παλαιοί. et post pauca: Φασι δὲ οἱ παλαιοί, καὶ
 ἐν τῷ γλωῶ, τὸ ἐδίω καὶ Θέλω, εἶναι τὸ γρά-
 Φειν, ὡς ἐν τοῦ γλωῶ, τὸ γλάΦειν, καὶ γλύ-
 Φειν. ea ergo כתב, qua ratione indita credi de-
 beat, declarat adiectum עקב, hoc est, כשר על הרה,.
 KIMCHIO interprete, unde IONATHAN, יתרו, Sa-
 maritan, שׂוֹמְרֵי הַבְּרִית, posuerunt; radicis duplicatae vox.
 quam radicem עקב, a קב petendam docet R. NA-
 THAN, in *Meir Natib.* et ABEN ESRA notauit his
 uerbis: וְהָיָה עַקְבֵּי הַחַרְתָּ כְּמִן כְּפֹלֶה כְּעַקְבֵּי מִלְחָמָה
 וְהָיָה מִן הַחַרְתָּ וְהָיָה מִן הַחַרְתָּ וְהָיָה מִן הַחַרְתָּ
 duplicatum est, sicut חַרְתָּ in illo Ies. XLII. 5. deri-
 uatum a radice illius חָרַת Num. XXV. 4. cuius
 quidem עקב, originis, ex *Arabia* reperendae, ulti-
 mum, a quo reliqua deducantur, prae se ferunt
 fedit, lacerauit, scindendo disiunxit, et inde deriuatum
 fissura عَقَب, a qua, ob acrimoniam, عَقَاب Arabes suc-
 cum uocant, expressum e filiquis, spinæ *Aegyptiæ* in-
 star, in *Ponto*, et *Cappadocia*, crescentibus, cuius tactu
 membra, ueluti aqua regia, finduntur, lingua gustu
 pungitur, cuius etiam AVICENNA L. II. *Can.* mentio-
 nem fecit, et quem *Graeci* ἀκανόσιον appellauerunt,
 DIOSCORIDE teste, *Lib. I. de mat. medica c. 134.*
 p. m. ed. *Parif. 53. col. 2. Caecias* autem, ἀπὸ τῷ
 καίεν dictus, extremi septemtrionis uentus, *graecis*
κακίαις huic quoque uoci originem debere uidetur.
 Deinde eadem عَقَب, *Arabibus*, عَقَب et عَقَب est, pronun-
 ciata. quarum quidem illa ARABES utuntur Chri-
 stiani

fiani in *Historia Passionis*, quam possideo, a Th. ER-
 PENIO editam ad exemplar Rom. p. 34. *وادي شقير*
حساب الوادي بين يثايمين ومن فوقه الذي اسفل
et scissum est uelum intermedium templi in duas partes, a summo, usque
deorsum. et terra mota est, et scissae sunt petrae. a quo
significatu descendit fortasse usus III. Coni. et ex ea
deductum, شقاق diffidium, quod ueluti in duas partes,
aut plures, diuersas. eunt eiusdem collegii socii, uti
adhibet ALCORANVS, Sur. IV. c. 34. واره خفتيم
quod si timueritis scissuram
inter eos duos. et Sur. II. c. 177. وان الذين اخذوا
et quidem, qui discordes
fuerint in libro, (Alcorano) sane (erunt) in scissura lon-
ginqva. شقاقش autem, duplicatis literis, ab hac radice
est dictum, haud aliter, ac a קעקע, descendisse
notatum est. cuius loco etiam קע dictum esse, uti
supra attulimus, ita ut in praesenti probemus, dabi-
mus operam. Igitur eius testem eundem excira-
mus Alcoranum, Sur. VIII. 12. cuius uerba alio loco,
hoc in tractatu, a nobis afferuntur. Ceterum, quem-
admodum omnem קעקע significatum, ex his, quae
sunt proposita, petendum existimamus: ita multum
non deest, quin ex iisdem fontibus deriuatum asse-
ramus קוע, quod Toar, celebris et clari nominis, KIM-
CHIO est, lechesh XXIII. 23. שמות תאר לשרים

הנזכרים בשם כספר ירמיה נכוזר ארז נכושזבן
 שראצר רכמו ושאר הנזכרים שם פקוד כמו פקוד וכן
 שוע שם לנדיב גדול וכן קוע שם תאר לשר גדול
 אף על פי שלא מצאנו לו חבר במקרא וינתן לא
 תרגום בענין אחר אלא אמר פקודאי ושועאי וקועאי

nomina ἐπιθετῶν, principum et heroum, quorum nomina in libro Ieremiae recensentur, Nebusardan, Nebuschsadan, Sarazer, Rabmag, et reliquorum, de quibus nomine נִבְרַדָּן Ieremias C. L. u. 21. mentionem facit, scilicet נִבְרַדָּן dicendo, tanquam נִבְרַדָּן. hoc modo et Soab, nomen est ducis summi, et נִבְרַדָּן primi aulici titulus. quanquam nec ipsi, his in scripturis, similia inueniamus, nec Ionathan aliter, quam נִבְרַדָּן et נִבְרַדָּן, נִבְרַדָּן exponendum censeat. Cuius rei haec afferri ratio poterit, historiam esse testem, apud Babylonios, excellentes, et praecipuae nobilitatis, homines, notis in carne impressis, a reliquis fuisse distinctos, dum uel insignia suae gentis, atque familiae, uel eorum, a quorum consiliis essent, praese ferrent. De quo deinde a nobis differetur. Nostra uero in praesenti interest, qui originem harum introspeximus uocum, uidere, quid earundem eum proprietate conueniat. Quocirca σίγμα uim שָׂרָף כַּתָּב, plene comprehendere uidetur, ἀπὸ τῆς σίζαν, a quo et ipsa res σίζις appellata est. cuius σίγματος descriptio debetur AETIO ABYDENO, medico illustri, et, qui paulo post ORIBASIVM, Iuliano et Valentiano Imperatoribus, floruisse dicitur; is Libr. VIII. c. 12. τῆς τετραβιβλου haec habet: σίγματα καλεῖσθαι τὰ ἐπὶ τῆ προσώπου, ἢ αἰμοῦ τινὸς μέγρις τῆ σώματος ἐπιγεραθόμενα; *stigmata uocant; quae in facie, aut alia parte corporis figurae efformantur, quo quidem loco ἐπιγεραθόμενα, seu כַּתָּב, latino scripturae uocabulo acquiri non posse, ex eo patet, quod et o-*

mnia

est lege, genera sunt duo. parva autem numerus mandatorum, quibus ab istis *Hebraei* prohibentur. et utraque signata uocibus, מוֹרֵי וַיִּשְׂרָאֵל, plenis magnificentiae, et ὑψηλοῦ πάθους, de quibus apertius dicam, si uim uerborum, quae haec antecedunt, et legis uniuersae τὸ θεῖον, fuero persequutus. Nam, ut ad rhetorum regulas, et humanae eloquentiae speciem, ea referam, quae omnem cogitationem excedunt, et conatum ingenii, maximi, atque acutissimi, longissime superant, adduci non possum, propterea, quod summa quaeque, et uel ipsius DIONYSII, reliquorum fere omnium politissimi, iudicio, immortalitate dignissima, tenuia sint atque leuiores, si cum *Mosaicis* comparentur. Alii ergo quaerendi sunt fontes, e quibus ista petantur. et quum iis, qui uocantur accentus, nihil in oratione magis sit necessarium; quorum quippe beneficio ad uerum scriptoris sensum peruenitur. Deus autem, qui intelligi a genere humano scripta tam salutaria uoluit, eandem ob causam, eorum habendus sit auctor: multo etiam lubentius eorum ductum sequar in praesenti, ut, quae de uerborum legis huius interpretatione aggressus sum, plene, cumulateque, perficiantur. Quo loco cum profanis hominibus, et, hac in re, imprudentissimis, non pugnabo, quos, si tam diligenter cum *Hebraeis*, *Graeca* atque *Latina* contulissent, quam facere se tantopere gloriantur, uel unus confutasset DEMETRIVS, quem *Pbalereum* plerique uocant, libro περι ἑρμηνείας sic scribens: ὡς περ ἢ ποιήσας διαρεῖται τοῖς μέτροις. οἷον ἡμιμέτροις ἢ ἑξαμέτροις ἢ τοῖς ἄλλοις. οὐ-

τω καὶ τὴν ἑρμηνείαν τὴν λογικὴν διαίρει καὶ διακρίνει τὰ καλούμενα κῶλα, καθότι περ ἀναπαύοντα τὸν λόγον, τὰ τε καταληγόμενα αὐτῶν, καὶ ἐν πολλοῖς ὅροις ὀρίζοντα τὸν λόγον.

cui et MARCV M TVLLIV M, *Arpinatem*, qui e rure ornamentum maximum ad potentiam *Quiritium* attulit, et alios complures eruditissimos viros iungere qui uolet, poterit. Nunc autem, quo expeditius singula paulo ante notata tradantur, ea, quae posita a me sunt, breui nominabuntur. Primum itaque genus eorum, quae prohibentur, שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ, a proximis uerbis, *Rbbia*, distinguitur, ut, omisiss tantisper שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ, cum שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ, facilius connectatur.

inter haec duo quidem, maioris lucis causa, formulae prohibendi collocantur, una cum termino שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ, quo שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ significatio, hoc in loco, continetur. quae formulae prohibendi, cum singula resoluuntur, post שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ demum poni debent, quod, שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ, alterum est genus eorum, quae hac in lege dicta sunt prohiberi, et id quidem uti eo, quod antecessit, שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ, multo latius patet, ita cum formulis quoque, atque terminis, latioribus, שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ, est coniunctum. Aliud autem est a priori שׁוֹרָא לֵבַיִשׁ, non, quod contrarium sit ei, de quo antea cauebatur, uerum, quod et sua ui, et proprietate sceleris, expressa, auersos, qui audiunt, uel legunt, a nefario facto abducit, et prae se gerit quandam crudelitatis significationem: quo magis abhorreant ab eo homines, quo ipsum naturae ius, quod non opinio genuit, sed quaedam innata uis inferuit, quo bona ualetudo, laedatur, et

D

totius

totius corporis incolumitas, quam animantes etiam, propulsando, quae sunt aduersa, curare solent, in periculum adducatur. Quae igitur in primo leuio-
 ra uideri poterant, et, non nisi ob mortuum, similem-
 que superstitionem, auersanda: ea, in secundo hoc,
 uniuersa reiiciuntur, siue gentilium quorundam mo-
 re, ut manibus satisfiat, siue luctus acerbitate mo-
 nente, adhibeantur. Ex his conficitur, DEVM hac
 in lege, haec duo שרש לנב, et קעקע כחבת omni-
 no, nullisque limitibus moderata, prohibuisse, dupli-
 ci forma prohibendi, לא תתנו בכשרכב, et לא תתנו
 בכב. In his singulis duae res grandes insunt, ex-
 aggeratio, quae gradatione comprehensa est, et com-
 motio, quae repetitione affectus incitat. quarum il-
 la a specie ad genus ascendit, haec etiam uehemen-
 tiam addit, ingeminatisque uocibus eadem, quae pau-
 lo ante fuerant dicta, ita enunciat, ut ad omnes spe-
 cies istius generis pertinere appareat. Nunc ergo,
 non sine fructu, cum his uehemens, et diuina, oratio
 MOSIS, ad populum, Deut. IX. 5. et 6., et IEREMIAE
 fulmina, quibus iram Dei in Chaldaeos, exposuit, c. L.
 35. 36. 37. 38., alique diuinorum hominum sermones,
 comparabuntur. quorum grauitatem, coniunctam
 eum ornatu insigni uerborum, si cum σφοδρῶ καὶ
 ἐνδραστηρῶ πάθει, uel cum γενναίᾳ phrasi, et quic-
 quid est summum DIONYSIO LONGINO, cuius uo-
 cem pereruditam, et graecis auribus dignam, luben-
 tes admiramur, aut cum dapibus Homeri, uti AESCHY-
 LVS dicitur appellasse, conferamus; uel denique cum
 μαντείαις αἰνετε ὡ ἀνδρες ἀθηναῖοι τῶν θεῶν,
 οἶα

οἷα ὑμῶν προλέγασθαι, *Orat. Demosth. περί ποιεῖ-
 θεσῶν*. componamus: uidebimus exarescere, ad flu-
 men MOSIS, riuulos reliquorum, et hanc unicam e-
 ius legem, omnium esse uastis laboribus praeferen-
 dam. Hoc ipsa legis confirmatio probat, *אני יהוה*,
 distincto a יהוה, *אני*, *אני*, ut omnem *ἐσθλάν, καὶ ὑ-*
πόστασιν τῆς τριᾶδος, tot, tantis operibus, magnifi-
 ce declaratam, intelligamus. quemadmodum *Gene-*
seos XVII. 4. *אני*, dicitur, *בריתי אתך*, et expo-
 nitur apud IESAIAM. *cap. LII. 6.* *כי אני הוא המרבר*
הנני, quod ARABES, uti felices sunt in uirtutibus Dei,
 eius nomine, exprimendis, *دemonstratum* di-
 cunt, in carmine antiquo, quod P. KIRSTENIUS
 euulgauit, ac alio carmine *لا قوة الا لله*
لا قوة الا لله non potentia et non uirtus, nisi o
 Deus altissimus explicant. et iterum uerbo legis no-
 strae, *لا اله الا الله*, *لا اله الا الله*, laudes tibi (quies)
 Ego procul sum ab iniustis. quem modum loquendi,
 quamuis uideamus suppletum ab EZECHIELE c.
 XXIII. 49. *כי אני יהוה*, et aliis in locis, *אני*
 expressum: id circo tamen opus nobis non erat
 officiosa liberalitate IOANNIS SPENCERI, qua conclu-
 dit, *codices Hebraeos olim habuisse et uocem אלהים*, quae
 lapsu temporis e textu originali exciderit, cum sensus hanc
 uocem exigat, uersio Syriaca agnoscat, et LXX. sic locum
 transferant: *ἐγὼ ἐπιτύχομαι Θεὸς ὑμῶν* u. L. II.
de legibus Hebr. c. XIV. sect. V. p. 336. ed. Amst. ad pri-
imum ut respondeam, opus non est, cui satis respon-
sum, eo loco, quo paulo ante ea uerba, quod exigere

sensum SPENCERVS putat, non suppleto, interpretatus sum. at quis credat, infinita scripturae loca, quod affirmat CL. uir, eadem ratione deprauata esse, atque corrupta, quibus אֲנִי legimus absolutum. *Sed STRVS*, inquit, et *GRAECVS agnoscunt*: belle arguit, fateor, eruditissimus uir; atqui ARABS *لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ* *LSI ego Deus castigans*, habet. ergo e diuino scriptore אֵל יוֹסֵר uel קִנְיָה periiisse censendum est. nam a uersione ad fontes argumentari, quis non uidet, hominis esse, uel plane inepti, uel tam ambitiosi, ut paruipendat, si uel rationibus, quae concipi non possunt, debacchetur, et clamet. Quibus, ut propositum erat, explicatis, labore non magno, *Mosaica* omnia, ex iisdem, quos aperuimus, fontibus resoluentur. licebit enim, recepto more, quem haec tempora asciuerunt, thema legis, sanctionem diuinam, de *carne scissuris et stigmatibus non cruentanda*, appellare, principio quidem, ut *scissurae et stigmata*, secundum formam atque materiam suam, indicentur per שָׂרַשׁ לְנֶפֶשׁ, et per כְּתַבַּת קַעֲקַע; deinde adiungatur ipsa ratio prohibendi, לֹא תִתְנוּ, בכַּשְׂרָכְכֶם, et ad animos commouendos repetita, לֹא תִתְנוּ בְכֶם. quae in fine a Deo uocibus, אֲנִי יְהוָה, confirmatur. adeo, ut seriem eorum omnium ponamus שָׂרַשׁ לְנֶפֶשׁ | וְכַתַּבַּת קַעֲקַע | לֹא תִתְנוּ יְהוָה et *incisuram ob mortuum, et figuram impressam, ne in carne uestra indatis: ne indatis, inquam, omnino in uobis. Ego iubeo, et statuo, hoc, notus nobis Iehovah.* Verborum igitur sensu explicato, reliquum est, ut de origine, et causis rerum prohibitarum, differamus: quo ratio dari

dari possit, quae Mosen ad hanc ferendam legem
impulerit

VI

Vetus sententia est, iam usque ab ultimis ducta
temporibus, eaque, et antiquorum, et nouorum ho-
minum, firmata consensu: haberi origines omnis
profani cultus in ARAMAEIS: atque ex iis repe-
tendam esse memoriam Θεολογίας, quam Φυσι-
κὴν et ἠθικὴν, sequentibus seculis, appellarunt. id est
*explicatam, e rerum natura, Dei cognitionem, atque, ad
mores formandos, allatam sublimem disciplinam.* Huius
antiquissimum genus astrorum adoratio, recte, meo
iudicio, ponitur a MOSE MAIMONIDE, sapientis-
simo Hebraeorum. quicquid aduersus fidem historia-
rum, seu studio potius cum STANLEIO pugnan-
di, persuasum habeat IO. CLERICVS, clarissimus
uir. Non enim tam promte primi mortales eorum
praestantia, quorum naturam adeo perspectam non
habebant, quam siderum aspectu quotidiano, ad cul-
tum moti esse uidentur. *Affyrios* enim, a quibus ple-
rique Auctorum initium faciunt, *traiectiones*, constat,
motusque stellarum, diligenter obseruasse; quo fa-
ctum, ut siderum incantationibus non leue, apud ex-
teros, nomen consequerentur. Nam *Affyrium* THE-
OCRITVS sane produxit in *Pharmac.* u. 163. a quo
uenena, ad astra commouenda, eorumque influxum
dirigendum, pararentur. *Babylone* deinde, quae, te-
ste, in *Naturali Historia*, PLINIO, *Lib. VI. c. 26.* diu
summam in toto orbe claritatem obtinuit, condito
per *Nimrodum*, imperio, *Chaldaeos*, eandem artem
colu-

coluisse, ex eo concludi potest, quod maxima opera, et, quae sine illius scientiae subsidiis, aggredi nemo potest, effecisse perhibentur: atque ad *Aegyptios*, aliasque gentes, deinde hanc artem propagasse. Post quod tempus, si coniecturis in tanta rerum obscuritate est locus, non ad motum tantum stellarum, quem perfecte callebant, adiecisse animum: uerum etiam ad uim, qua influunt in hunc globum terrarum, attendisse uidentur. cui rei documento est *Secundus liber HESIODI Aesraei*, plenus cultissimorum uersuum, quos antiquissimis temporibus Vrania musa pronunciauit. Quum ergo inter reliqua effecta *Saturni*, et *Lunae*, et *Orionis*, quorum in luce *ὕγροποιόντι, καὶ τῷ Φιμον*, inesse uiderent, excrementa auferri, unguibus, pilisque uberrime emanantibus, animaduertent: *Deorum*, quos iis in sideribus colebant, uoluntati optime satisfacturos se esse putarunt, si humorum exundantium cursum naturae permitterent, crinesque longissimos alerent. inde factum, ut integrae nationes *καμώωντες*, quo nomine in *Χάρι. u. 48.* *Priamidas* appellauit *Syracusanus THEOCRITVS*, sint inuentae. inter quas *Curetibus*, quos *ἀπὸ τῆς κρητῆς*, STRABONE auctore L. X. uideo deriuari, oppositos *Acaruanas*, atque omnem *Galliam*, quam *Comatam* dixerunt, numerandam, non est dubium. Quod tamen deinceps neglectum ab aliis, et studio munditiei, nitorisque abrogatum, sequentium superstitio inuexit iterum, et, ut praesentem imaginis sanctitatem ad *τελετῶν Deorum* adferrent, auxit etiam, figuraeque coele-

coelestium facularum, quam plerique, ab radios
 undique circumfusos, crinitam habebant, adaequa-
 uit. *Aegyptios* enim, quos tonsura pilorum a reli-
 quis gentibus distinxit, HERODOTVS his uerbis,
Euterpe. p. m. 52. οἰσρέες τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλη
 νομέσσι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ξυρεῦνται, *Sacerdotes qui-*
dem Deorum, aliis locis, comas alunt, in Aegypto autem
raduntur: ornatus cura adductos ad id esse notauit PLV-
 TARCHVS, de *Is. et Os.* p. m. 330. ed. Op. Bas. Froben.
 ἡ δὲ ἀληθὴς αἰτία μία πάντων ἐστὶ καθαροῦ γὰρ,
 ἢ Θεοῖν ὁ πλάτων, ἔφημιτόν ἄπτεσθαι μὴ κα-
 τὰ τῶν ἀείσωμα τε προφῆς, καὶ σκύβαλον
 ἐδὲν ἀγνὸν ἐδὲ κατὰ τῶν ἐστὶ, ἐν δὲ ἀειτρωμάτων
 ἐστὶ καὶ λάχνα καὶ τρίχες, καὶ ὄνυχες ἀναφύονται
 καὶ ἑλασσάνουσι. *Vera autem omnium causa est, quod,*
Plazone etiam teste, aequum non sit, ut id, quod est pu-
rum, impuro polluat. at, quae a nutritione super sunt, ex-
crementa, et feces, neque sanctae, neque sunt purae,
sed ex iis, quae a nutritione super sunt, lana et lauugo,
cum capillis, et unguibus, nascuntur et germinant. Mul-
ti hunc morem populi sunt sequuti, quem tamen ex
aliqua parte quidam mutarant, et cum contraria
consuetudine coniunxerunt. Quem, uti, Meccanam
profecti, MOSLEMI obseruarent, lege cauit ABVL-
KASEM, Surz II. u. 197.

والصالحين والذين
 عملوا الصالحات
 والذين عملوا الصالحات
 والذين عملوا الصالحات
 والذين عملوا الصالحات

et heradatis capit a uestra, donec perueniat
 munus, quod offertis, ad locum immolationis suae. Sed
 qui fuerit inter uos aegrotus, aut, in quo fuerit malum
 aliquod ex eius capite, uelut pediculi, aut cephalea,
 ita, ut illi neceffe sit radere caput ante hoc tempus,
 redemptio, rasionis capitis erit, ex ieiunio, aut elemofy-
 na, aut aliqua oblatione. cuius rei rationem GELA-
 LEDDIMVS affert, *ad offendum, se esse solutos uoto.* Non potest accurate de-
 terminari, ut quaeque ab initio instituta fuerint: cum
 ad ea, quae huc proprie pertinent, uix idonea au-
 ctorum testimonia sufficiant. quocirca, si forte, de
 causis ritus huius, in quo explicando uersamur, or-
 tuque differentes, minus id, quod habemus animo,
 consequimur: ut tota dilucide, et plane, demonstra-
 ta narratio, sibi constet, et ex omni parte certissima
 sit, haud sane erit mirum: contentique esse debe-
 mus, si probabilia dicentur. Quaeramus igitur cau-
 sam, quae impulerit homines denuo, ut, aut negle-
 cta corporis cura, copiosa lanugine hispidi, et hirti:
 aut, pilis nouacula ablatis, uel unguium acie euer-
 sis, uel sibiio maceratis, uel flamma adustis: aut
 ex utroque composito cultu, sacra Diis suis facere
 uoluerint. Deorum uidelicet habitus immortalium
 praestabat, quo ad singula genera uidentur alle-
 gi. Nam BACCHVM qui colebant, summopere allabora-
 runt, ut similes ipsi omni fere ex parte uiderentur:
 eiusque quantum mortalibus liceret, proprio in cor-
 pore, insignia ostentarent. quod HERODOTVS diser-
 te testatus est de *Arabibus*, uti uidetur, *Nabathaeis*,
 THALIA p. m. 84. ed. *Camer.* καὶ τῶν τριχῶν τὴν
κέρην

νέβην κείρομαι Φασί καθάπερ αὐτὸν τὸν διό-
 νυσον κενάρομαι κείρομαι δ'εὐποτεράχηνλα πε-
 ριξυροῦντες τὰς προτάφας: quod de aliis, in *Bacchi*
gratiam institutis, patefiet, ubi de *DIONYSO* ipso,
 quisnam ille, et unde nomen fabulae sit datum, fu-
 erit explicatum. *Bacchum* ergo, nescio quod barba-
 rum nomen, genuino uocabulo, ἔϋιον, *EVRIPIDI*
Bacch. u. 157. non obscuris e ἠοιῖ originibus: et *E-*
leleum. ab ἑλεῖ, quod ab ἑλῆ deriuatum est, dictum
Solem, quem *XXVII. Dionys.* *NONNVS*, σὺγγονε
Βάκχου, alloquitur, arbitramur, iis temporibus,
 quibus relicto uero numine, et alio ascito, ἠοιῖ ἢ ἑ
 ἑλῆ ἠοιῖ, idolisque, nunc ἑλεῖ, nunc ἑλεῖ, nomine, in
 choro astrorum regibus, appellatis, in praecipitia est
 itum. Id uti credatur, praesens locus non permit-
 tit argumentis efficere pluribus, praeter hoc unum:
Bacchum cum *Osyri* eundem esse, uti recte *PLVTAR-*
CHVS, libro de *Isid.* et *Os.* p. m. 339. demonstrauit.
Osyri autem, *Solem* esse, ista testantur: principio qui-
 dem haec *PLVTARCHI*, l. c. p. 332. ἔνιοι καὶ τ'ἄνο-
 μα διερμηνεύουσι πολυὸφθαλμον, ὡς τ'ἄ μὲν
 ὅς, τὸ πολὺ, τ'ἄ δὲ ἰεῖ, τὸν ὀφθαλμὸν Αἰγυπ-
 τία γλώττια φερόζοντες: quid uolunt aliud, prae-
 terquam *Osyri*, quem οὐρεταλι, forte ἠοιῖ ἢ ἑ
 dictum, *HERODOTVS*, *Thalia* c. 8. p. m. 84. est au-
 ctor, tanquam, ἠοιῖ ἢ ἑ, *lumen splendidissimum*, appel-
 latum esse. deinde, cui, quaeso, aptius illud *Aegyptium*
 γασίρμα, ὀφθαλμοῦ καὶ σήπτου, conuenit,

E

quam

quam isti astrorum Regi πολυοφθαλμῷ, de quo STATIVS etiam, nostrae fauens sententiae, sic in fine primi Thebaidos cecinit

Seu te roscum Titana uocari,

Gentis Achemeniae ritu, seu praestat Ofsrin

Frugi ferum, seu Persci sub rupibus antri

Indignata sequi torquentem cornua Mitram

Bacchum ergo, quem cum Sole eundem esse demonstratum est, et quem, ἐνχαίτην, antiquum uocat ἐπιγραμμα, in tonsuris forte etiam imitati sunt Maiae, de quibus idem HERODOTVS, cuius paulo ante Thaliam, de Arabibus, adduximus testem, in MELPOMENE λ'Οφς κείρονται τὸ μὲν μέσον πῶν τριχῶν ἀνιέντες, αὐξῶσ' αὐτὰ δὲ ἐνθεν κ' ἐνθεν κείρονται ἐν ἡοί. Cristas tondendo efficiunt, nam in medio capillos sinentes crescere, utrinque in cute raduntur. Uti recte VALLAM emendauit, COCCEIVS, Notis in תיכמ, frustra contra nitente IO. SPENCERO, Lib. II. c. XII. Sect. I. p. m. 310. de leg. Hebraeor. Bacchas certe eundem Solem, quem χαυτήντα, in Pythias, PINDARVS uocauit, passis crinibus, teste Hispania Fescennia apud Tit. LIVIVM Lib. XXXIX. c. 13. quos illius honori deuouerat, secundum illud VIRGILII Aen. VII. u. 391. sacrum tibi pascere crinem, et EVRIDIS, Bacch. u. 494.

ἱερὸς ὁ πλόκαμος τῷ θεῷ δ' αὐτὸν τρίβω
aemulatas : et alia quaedam docent, quae in sacris eius sunt aeta. Nam ut Soli, cuius radios cum cornibus comparari, docent Statii uersus elegantes,
quos

quos paulo ante attulimus, quam maxime similes uiderentur, hederam, aut flores uarii generis, ut habet NICANDER, ἐν τῷ ῥήτι γλωσσῶν, apud *Scho-liastem* ARISTOPHANIS, *Equit.* p. m. 311. nectentes, eoque genere coronarum capita circumdantes, praeter reliquam iactationem fanaticam corporis, *νεῖατα σείουσι caput concutere*, EVRIPID. *Bacch.* u. 185, consueuerunt. ut *Solem* uidelicet, celerrimo lucis motu, oculorum aciem frangentem, referrent: a quo genere ornamenti LYCOPHRONI quoque, *νεγασθόγοι, cornigerac*, u. 1238. sunt dictae. Quin etiam, DIODORO SICVLO iudice, eius palatia, tanta luminum uarietate distincta, quae *μυθὸν τῆ Διὸς*, id est, *femur Iouis esse*, e quo fingitur exiisse, facile intelligitur, imitaturae, *σιμυτῶν ἐνδυτῶν νεβριδων*, uti EVRIPIDES habet, *Bacch.* m. e ceruinis pellibus uestem, stigmatibus quasi macularum, ad coelestium siderum speciem, connotatam, induerunt. Rabiem uero atque efferatum, tum in se ipsos, tum in alios, animum, quo impleuissent bacchantes hic *Deus* fertur, uino ego tribuerem: quo, cum in *Phrygiis sacris* uterentur liberius, uere id uidentur experti, quod, ante PSAMMETICHI tempora, *Aegyptios* ueritos esse, EVDOXVS, ex *Aegyptiorum* sermonibus, certior ea de re factus, memoriae prodidit, PLVTARCHO recitante, libro citato: uinum, cuius palmites ex heroum, cum Diis pugnantium, sanguine succreuisse fama erat, euertere animum, et, emota mente, homines, ad quaeuis audenda, impellere. Cuius exemplum rei HOMERVS, *Odys.* φ. u. 293. seqq. elegantissimum suppeditat, *Soli* autem, cuius radiis uuarum liquores subiguntur, et cui

et cui libamina uini, diebus festis, oblata constat, id omne uidetur adscriptum, ut impunius, propriis laceratis corporibus, imponerent aliis, specie sanctitatis. tum eos, qui facinora noluerant perpetrare, aut ferre, tanquam a *Deo* missi, acrius punirent. quorum ultimum testantur *Cadmeae Thebae*, et *Penthei*, membra, in *Cithaerone* monte lacerata. quod exposuit APOLLODORVS L. III. c. V. *Bibliothecae*, THEOCRITVS quondam sublimi carmine deplorauit, et EVRIPIDES, tragico cothurno, suis exhibuit ciuibus. at, qui in se ipsos grassati sunt, uel, poenae loco, immisso a *Deo* furore, ob spreta sacra, incensi esse dicuntur; quod LYCVRGO euenisse, ferunt, *Edonorum* Regi, quem, eodem loco, APOLLODORVS, corporis extremas partes succidisse refert, et OUIDIUS NASO, una cum *Penthei* fato, III. *Fast.* p. m. 81. his breuiter attigit

*Tu quoque Thebanae mala praeda tacebere matris
Inque tuum furis acte Lycurge genu*

uel solenni religione, quam, ob causam antea datam, simularunt, inter festorum choreas permoti leguntur. Nam *Affrios*, LVCIANVS, de *Dea Syra*, prodidit, *συματοφορῶντες* appellari, quod publicis sacris uel uolam, uel ceruicem, stigmatibus signarent. quae stigmata, cultris, *Gallos*, genus uatum immane, et pestilens, incidisse, auctor est MARTI-
LIS XI. 85.

*Alba minus facuis lacerantur brachia cultris
Cum furit in Phrygios enthea turba modos
et de sacris Scythicae Dianae, quam ἑπλόημαμον,*
HOME-

HOMERI *Σελήνην*, in *Hymno in Lun.* u. 18. forte quis dixerit: LVCANVS, in *Pharsalia*, Lib. III. u. 403. in genere sic eff loquutus.

barbara ritu

*Sacra Deum, structae sacris feralibus arae
Omnis et humanis lustrata cruoribus arbor*
quae stigmata, uariis deinde animalium figuris expressa, imbutis fuce artibus, penes *Britannos*, obtinuisse, SOLINVS, in *polyhistore* c. XXV. refert. quod stibio quoque effectum docuit MOSES MAIMONIDES, uir multo eruditissimus, in עכום Tom. I Op. L. l. p. 44. ed. *Atthiae praestantissimae, Iad chafekab*, אחר הקורה בירו בסם או הטוב רח' אצבעותיו בסם ודגתהם כהמש ונ' מקומה בראשו ונ' *Sive autem manu se caluum reddiderit, sive stibio, ut si quinque digitos suos in auripigmento intinxerit, eos quinque locis capitis imposuerit, atque is ita se glabrum, quinque in locis, atque depilem, reddiderit etc.* haec quanquam ad tonsuram proprie pertinere uideantur, tamen, quum stibio dicatur capillos deletos esse, non inepte ad שרש etiam referentur. nam acre est stibium, cui δόλαιον σηπτικὸν καὶ σπικτικόν, DIOSCORIDES, Lib. V. c. 121. tribuit; acre autem fortius ad resolutionem, et incisionem, esse, notauit in *Canone*, Lib. II. c. 60. his uerbis, *Ibn. Sina*, ان الكحل يفتح قوي على التحليل والاختطاط والاحتقان et can. 70. hac ratione confirmauit: *quia illud subtilis est substantiae, penetrans.* Id autem instrumentis incisum uulnus, uel stibio colorato in carne infixum, aliis deinde coloribus imbutum fuisse, ab eodem accepimus MAIMONIDE, nostrum כתבת ככתב ex hoc genere stigmatum, explicante l. c. ככתב קעקע

קעקע דאמור בתורה הוא שישרט על כשרו וימלא
 מקום השריטה כחול או ריו או שאר צבעוניים
 הרשמים וזה היה מנהג גוים שרשמן עצמן לעבורת
 כום כלומר שהוא עבר מכור לה ומורשם לעבודתה
figura impressa, quae in Mosaica lege dicitur, ea est,
quae postquam in carne est incisa, in loco incisionis fuso,
uel atramento, uel reliquis coloribus, quibus utuntur in
pingendo, impletur. ea fuit quarundam gentium consue-
tudo, ut signis se notarent, cultui astrorum deuoti, qui-
bis seruos se esse idolorum, quippe in quibus uenditionis
signum inesset, publice profiterentur. Instrumentis
 quidem carnem incisam esse, notarunt, tum in uniuersum,
 PHILO, *σίδηρον στερρημένον* nominans: tum Hebraei
 doctores, in מכות c. 3. §. 5. uocibus רהיטני et מצער,
 hoc est, docente BARTENORA, ferri fabrefacti
 instrumentis: מלקט etiam, quod מלקדים R. Dau.
 de POMIS exposuit, et quae reliqua nomina a IO.
 COCCEIO, in *Notis*, eodem loco explicantur, quae
 genera fere omnia in eos confluisse, qui MITHRAE,
 apud Persas, initiati sunt sacris, ab aliis est
 ostensum, quorum quaedam HIERONYMVS, in literis ad
 Lactam, commemorauit. *Isiaca* autem sacra, a
 MINVTIO quoque, in *Octauio*, reprehensa, quot
 habent in proprium corpus exempla crudelitatis. ad
 quae si addas matrem Deum, dignam tam bellis liberis,
 quam ab *Iside* non multum diuersam *ἄλοχ' ἑσπε-*
ροῦ ἀστέρωντος, coeli stellati coniugem, HOMERVS, in
Hymno, appellauit; et cuius sacerdotes cultris se secuisse,
Martiale interprete, cognouimus: et BELLONAM, quo nomine
 uirtus, a quibusdam, in *Dearum* senatum est
 relata; complexum habes hominum nefandorum
 qui

qui, impia superstitione adducti, propriae carni crudeles manus intulerunt. BERECYNTHIAM enim, qui coluerunt, non tantum pectora percussere atque lacertos, ut est apud ARNOBIVM *Lib. V. p. m. 199.* uerum, suis ipsi uirilibus litantes, turpissima sacra celebrarunt. cuius rei exemplis, cum pleni scriptores sunt, tum CATVLLVS etiam est refertus, *poeta,* inter Romanos, bonus et elegans. Testes sunt praesentes, qui sequuntur, uersus, *carmine de Berecynthia et Ath. 4.*

Stimulatus ut furenti rabie : uagus animi

Dinellit lactes acuto sibi pondere silicis

quae AVGVSTINVS quoque *L. VII. 21. Ciu. Dei* copiose tractauit; adeo, ut infinita *historicum,* et *poetarum,* monumenta in promptu sint, e quibus plene omnia peti possunt. Sed leuamur, hoc loco, MENOCHII, LIPSII, VOSSII, OVZELII, SAVBERTI, aeternis laboribus, quibus, hanc historiae partem illustrantes, dubium omne sustulerunt. At uero de *Bellona* unius recitabo *lactei patris* uerba, de *Festis*, quae, sacra, de femore proscisso, sanguinis mentionem faciens, *c. 9. Apol.* docte perstrinxit TERTVLLIANVS, sic scribentis *Lib. I. diu. Inst. c. 21. p. m. 117. ed. Seru. Gallei : in quibus ipsi Sacerdotes non alieno, sed suo cruore sacrificant. Sectis namque humeris, et, utraque manu districtos gladios exercentes, currant, efferantur, insanunt.* Quod ad *Sabacos* quoque uenisse uideatur, quos, e MVHAMMEDE *Ibn Isaac I. H. HOTTINGERVS* docuit, non radi tantum, uerum etiam inuultis stigmatibus notari. quae, cum ad hunc locum pertineant illustrandum, dabit ueniam

am lector prudens, si e pag. 299. *Historiae Orientalis* re-
 petantur, وَأَسْبَابُهَا وَأَسْبَابُهَا وَأَسْبَابُهَا وَأَسْبَابُهَا وَأَسْبَابُهَا
radunt, seu potius, *discindunt* se
 ipsos nouaculis, aut igni, notas inurant. id ab orientali-
 um sacris *Deruisti* quoque, sanctorum genus apud
 Moslemos, sumfisse uidentur. quorum uaria eius ge-
 neris stigmata, e *Ricardo SeptemCastrensi* LVDOVICVS
 MARACCIVS exhibet, *Parte II. Prodr. refut. Coran.*
 p. 77. plenius explicant CHRISTOPH. HARANT, in
Ulyssé, ed. Norimb. 1678. p. 838. ALEXANDER ROSSEN,
Hist. uariar. orbis religicnum p. 288. RICAUTVS, *Anglus*,
Hist. hod. imp. Ottom. Venetiis 1672. italice impressa
 Lib. I. c. 13. cuius quidem pene omnia, maiori ope-
 re *Ottomanicae portae*, nostrate lingua edito, conti-
 nentur. Haec si breuiter colligam, eiusmodi fere-
 erunt: *Deruistos*, genus e uoto religionis immane,
 et ferum, iniustis stigmatibus, candenti ferro, aut
 lapide acuto, clauis quoque ferreis, et acubus, in car-
 nem adactis, singularemin, res diuinas, affectumprae-
 se ferre; colloquia deinde, et congressus, cum Deo
 iactare, et miraculorum uim sibi tribuere: iisque,
 omnibus, uti credatur, barbaro laniatu suorum cor-
 porum, dolorem tegente malitia, curare. Ad quae
 dum attendimus, non miramur, ritum שֵׁרַט וְכַתְּבָתָא
e Solis cultu, in uariarum gentium sacra trans-
 latum, ad nostra etiam tempora peruenisse. *Orien-*
tales enim Indos, ABRAHAMVS ROGERVS, P. II.
Gent. Ind. c. XV p. 394. in *Gangae*, quo nomine idolum
 colunt daemone plenum, honorem, refert, choreas
 agentes, perforatos musculos filo uarigeato uincire,
 et dolorem, corpora uarie motitando, acerbissimum
 corpo-

renouare. a quo genere non absunt multum; quae de incolis *Martabanae* prouinciae, *Bancanis*, eorumque disciplina inhumana, ad *Rogeri* historiam adiecit CHRISTOPHORVS ARNOLDVS, p. 816. uel, quod de sanguineis notis, *Caraiibus* et *Brasilianis*, ab eorum *Maboya*, quo nomine daemonem uocare dicuntur, inflictis, enarrauit p. 967. e ROCHEFORTII *Historia Antillarum*, Lib. II. c. 13. p. 344. ed. *Francos.* 1668. *Malabariae* autem, et *Calecuri*, incolas, in publico sacrificantes, ac precantes *Deos*, patrio more, faciem cum brachiis cultris lacerare, ARNOLDVS e *le BLANC*, *Itinere*, Lib. I. c. 8. copiose tradidit l. c. p. 858. Porro sacrificuli, ac uates, *Narsingae*, ac *Bisnagar*, hominum mentes ita dicuntur capere, ut, quando se *Diis* deuouerunt, promisso plenius posse satisfieri, non credant, quam hoc genere inauditae insaniae; rostra acutissima fabrefacti ferri, ad mali nauis cuiusdam pedem ponunt; ea funibus, in eiusdem malli summitate, trochleis applicatis, ita iunguntur, ut possit, quicquid fuerit ponderis affixum, facile in altum trahi, et huius machinae ope eleuari. hominem ergo, humeris ad rostra haec alligatum, tamdiu, rollendo et remittendo, mouent per mali proceri spatium, dum sanguine effuso, e mali cacuminibus manante, ipsa nauis rubeat. quo facto, iisdem funibus, medio corpori circumdatis, infixisque, ut antea, rostris, *Diis*, quibus sacra tam cruenta dicantur, pro accepto munere gratias agunt. conf. ALEX. ROSSEN l. c. p. 152. ERASM. FRANC. *Theatro Politiae et Morum*, Lib. III. sect. 3. p. 1163. et, ex quo ERASMVS sua habet, VVILLIAM METHOLDI, *Angli, Topographia Gollandae*,

condae, Pegu etc. ABRAH. ROGERVS l. c. p. 392.
 NERRETER, *Fav. Ind. et Gent.* p. 400. Eadem fere
 de *Indis* IO. HORNBECKIVS, uir summus, L. II.
 de *Conuerfione Indorum* c. 7. et de *Americanis*, PE-
 TRVS MARTYR, libro, de *Insulis nuper inuentis*,
 p. m. 337. retulerunt. E datis, origines uulnerum,
 et sciffurarum, nec non stigmatum uariae figurae,
 perfacile deducuntur. quae sane a quibusdam gen-
 tium, publici cultus tempore, adhibita, aliis, perpe-
 tuae, sacrum, consuetudinis, qua a teneris imbueren-
 tur, dederunt. nam *Ismaelitas*, R. LEVI BARZE-
 LONITA refert, carni suae inscribere scriptionem
 insculptam, et infixam, quae numquam amplius dele-
 ri possit: *Hebraea*, eo loco, quo nostrae legis uerba,
 exposuit, *Iuris Hebr.* ab HOTTINGERO, ad eius
 ductum, explicati, lege CCLVII. p. 392. ita se ha-
 bent: והענין הוא כמו שעשין היום הישמאלים שכתבין
 כבשרם כתוב טחוקה ותקוע שאינו נמחה לעולם.
 quo pertinent signa *Belli Paaro*, ut uocant, *Guineen-*
sium, enarrata a DAV. NERRET. *Fun. Gent.* p. 540.
 et eorum omnium, qui impressis *Deorum* insignibus,
 aut nominibus iniustis, prae se tulisse dicuntur, qui-
 bus se deuouerant. Ex his deinceps sciffurarum, et
 stigmatum, usum, tum in luctu, tum aliam ob cau-
 sam, uulgatum inter gentes, perspicue deriuabimus,
 ubi reliquae causae, quibus originem suam debere
 uidentur, fuerint explicatae.

VII

Bene habet: iacta sunt fundamenta. et e *Solus*
 cultu, quantum coniectura assequi licuit, inhumani
 ni

ni ritus exposita est origo. eadem nunc e *Medicina*, et *Astrologia*, antiquorum temporum, breuiter deriuabitur. Inuenta enim accuratiori sanandi methodo, auctore, uel PROMETHEO, uti probabile est, diligenti, in *Caucaso*, siderum scrutatore, uel alio quocunque, qui VOLKANVM, ut est in fabulis, e coelo delapsus, excepit, naturamque, ope *χημίας*, à *Ἐθρη Aegyptiis* appellatae, in opus urfit; multum uidetur ad morem, quem iam priora tempora inueteratum uiderant, accessisse. Nam, qui medicinam faciebant, cum euentis uariis, in uulnerum curatione, animaduersam astrorum uim animo tenerent, non tantum plurimum interesse, quo quis sidere sanaretur, uerum etiam, quibus effulgentibus stellis, collecta ad medendum, pararetur materies, iudicarunt, quorum utrumque testantur *Philosophi*, et *Medici* antiqui; alterum quidem, quem habemus ad manus, DIOSCORIDES, *Anazarbensis*, Praef. libror. de Mat. Medica: *πρὸ πάντων ἐν Φροντίσειν τῆς ἀποθέσεως καὶ συλλογῆς ἐνάσου, κατὰ τὰς ὁμοίους καιρὸς πρὸς ἡμέαι. Παρὰ γὰρ δὴ τὰς ἡ ἐνεργεῖ ἢ ἐξίτηλα γίνεται τὰ Φάρμακα*, uerum imprimis curam impendere oportet, ut suis temporibus singula, et demetantur, et recondantur. certe, pro horum ratione, aut pollent uiribus, aut euanido, nulloque munere, funguntur. Igitur ab ipsa arte aberrantes, paulatim innata superstitione, ad incantationes stellarum, uanasque figuras, et symbola, peruenerunt. quo factum est, ut *Solem*, quem, *Bacchi* caractere, laceratis corporibus cultum, supra dictum, APPOLLINIS nomine, ἀπὸ τῆ ἀπ-

ἀλλ' ἄτλεν νόσος, ab officio abigendi morbos, medicae rei praefecerint, a quo de medicis quoque cecinisse uidetur HOMERVS, Δ. *Odyss.* u. 232.

ἢ γὰρ ποιήνορος εἰσὶ γενέθλης
Huic ergo nota facta pro sanitate, iisdem caeremoniis, quibus *Solem* uidimus cultum, ut credamus, suadent σφραγίδες *Aegyptiorum*, apud PLVTARCHVM, et *Arabum* *Talismata*, ad complures deriuata, in quibus explicandis operam ponit I. H. HOTTINGERVS, *Hist. Ox.* Lib. I. c. VIII. p. 284. seqq. et ὁ πᾶν, ED. POGOCKIUS, eruditissimis notis ad *Specimen Historiae Arabum* p. 140. ea enim rudioribus seculis, impressa in pectoribus figura, habuisse locum, testantur Θεοφορήσεις, quas Κορυβαντισμοῦς, καὶ ἀγαγεμοῦς, DIONYSIUS HALICARNASSEVS appellauit, quo originem fanatici ritus plenius edoceret. quod idem Lib. II. *Antiq. Rom.* his uerbis annotauit: καὶ περιάγουσιν ἀνά τὴν πόλιν ἑτοίμητρα γυρτοῦντες, ὡς περ αὐτοῖς ἔθος, τύποις τε περιειμένοι τοῖς σήθεσι et, in urbe circumueuant, illi quidem matri Deum sacra facientes, ut illis mos est, uariis typis, et figuris, circa pectora insigniti. His itaque typis, pro incolumitate publica, priuataque, uota fecerunt; qui deinde, metallis, lapideque, efformati, ad planetarum influxum, pro genere malorum omni abigendo, adhibiti, elaboratique, idem nomen retinuerunt apud Romanos: nam *Matris typum* LAMPRIDIUS habet, in *Helioq.* et M. TVLLIUS ad *Att.* ep. I. L. VI. quorundam meminit: Praeterea typos tibi mando, quos in lectorio atrioli possim includere. ARABES, orientales et occidentales, eosdem typos, quos cuti primo impresserant,

Sabits

narium positum, pro sanitate, in uestibus etiam indi-
 tis, ostendi pluribus possēt, si ad hunc locum proprie
 pertineret. nam HERODOTVS de *Caucasi* incolis,
 qui, prae aliis, stellarum motum, naturamque, diligen-
 ter persequuti sunt, haec habet, *Clio*, p. m. 42. ἐν τοῖς
 σι καὶ δένδρεα φύλλα τοῖσι δὲ ἰδέης παρεχό-
 μενα εἶναι λέγεται τὰ τρίτοντας τε καὶ ἑξήμισ-
 γοντας ὕδαρ ζῶα εὐωτοῖσι ἐς τὴν ἐς θῆρα ἐγγρά-
 φειν τὰ δὲ ζῶα ἐν ἐὼ λυῖες θαι ἀλλὰ συγκα-
 ταγηράσκειν τῷ ἄλλῳ εἰρῶ κατὰ πᾶς ἐνυθαζέν-
 τα ἀρχὴν. Quem succum, *Maimonides* scribit, ex
 arboribus, stellis consecratis, exprimi, loco paulo an-
 te citato. Sed ex, *Astrologia* quoque, initia barbari
 ritus petenda, diximus. haec ita se habent: multum
 ualuit antiquis temporibus externus habitus oris, to-
 tiusque corporis conformatio, et figura, qua for-
 tunam hominis, atque ingenium, naturamque, omnem
 significari putabant. O, hic erat ille, *Amici!* de *Aca-*
demia cupidinis, cygnus: PLATONEM puerum, ubi aspe-
 xit SOCRATES, ingeniumque intimum de exteriori conspi-
 catus est facie, alloquutus dicitur. APVLEI libro,
 de *dogmate Platonis*, init. p. m. 16. ed. *Bon. Vulcanii*. At-
 que etiam ab HOMERO, e corporis aspectu, uitia *Thers-*
itis collecta sunt, cui humeri angusti, et in pectus contra-
 cti, caput autem acuminatum fuerit: *Iliad* β. u. 215. seqq.,
 Cuiusmodi cum fortuito saepe, in hominum carne,
 cernerentur: euentu deinde notare aliquid uisa sunt.
 Nam adductus ad *Socratem* PLATO quid attulit
 admirationis, quod notas honesti facies haberet: quod-
 que,

que, *Musarum* quasi figuris, in uultu expressis, natura factus ad philosophandum uideretur. Sed quia breui tempore regnare inter *Philosophos* coepit, quod casu acciderat, uim habuit rei diuinæ. Hoc ipsum, cum adultus esset, adduxisse uiderur, ut scholæ suæ inscriberet: $\mu\eta\ \tau\iota\varsigma\ \alpha\gamma\omega\gamma\epsilon\tau\epsilon\iota\tau\omicron\varsigma\ \epsilon\iota\sigma\iota\tau\omega$, hoc est, ut exponit, communis *Germaniæ* nostræ praeceptor, PHILIPPVS MELANCHTON, p. 276, *Gram. Graecæ*: nequis habitudine, ac lineamentis, corporis, male cohaerentibus, ingreditor. Sequuntur enim in hac re *Pythagoræ institutum* crediderim. Quod optime ab homine, post literas restauratas facile eruditissimo, explicatum agnoscent ii, qui norunt, ueteres sapientes non ad elementa tantum rerum *geometricarum*, uerum imprimis etiam ad indolem, cuius uultum indicem existimabant, respexisse. Huc uidentur facere ista CICERONIS, Or. pro L. Flacco T. II, Or. ed. *Sturm*, p. m. 157. in *Meandrii* persona esse expressam faciem ciuitatis, et alia quaedam, e quibus nos id potissimum consecrati sumus, quod ostenderet, persuasum fuisse illius aetatis hominibus, cuiusuis in lineamentis inesse signa quaedam, ac notas, morum atque naturæ, quibus, in omni uita, factorum series responderet. quod speciatim τὸ *Φυσιογνωμονεῖν* doctis appellatum, ad *Astrologiam* a nobis reuocatum est; quia astrorum numeri, motusque, causæ habiti sunt, quibus, simul ac factus esset homo, omnia orirentur. Neque igitur ab ingenio humano, plurimum sibi fauente, neque a ueri sensu, alienum est, diuinare, claros homines, quos figuris literarum, aut alius generis linearum, notatos historiae tradunt, praeter alias causas,

causas, hac etiam fuisse adductos, ut signa, quae natura imprefferat, si fausta, ab omnibus clare legerentur: sin parum laeta, et apta ad parandam gloriam, emendarentur. Id nunc a nobis probabitur, quum, missis originibus profani ritus, quarum narrationi, tribus fere comprehensae capitibus, satis datum est literarum, e causis allegatis, uariarum partium religio explicanda est, gentiumque instituta, quae huc pertinent, persequenda, ut tandem ad legem, cuius illustrandae causa, paulo longius sumus digressi, redeamus. Primum igitur, ornamentum loco, adhibuisse THRACES, quo nomine *Myfos*, et *Getas*, comprehendunt HERODOTI *musae*, gentem post Indos, ut habet EVSTATHIVS, maximam, et, uicturis in cute notis, nobilissimos quosque notasse, *Terpsichore* narrat, c. 6. p. m. 151. καὶ τὸ μὲν ἐσίχθαι εὐγενές, τὸ δ' ἀσίχτον ἀγενές: quod mirum non est, quum *Dionysum*, e cuius sacris, uenisse ad gentes nefarium ritum, ostensum est, coluisse eodem loco perhibeantur. quanquam et ultimae rationes, quas ex *Astrologia* depromimus, ob uocem εὐγενές, et hic quadantenus stringant, quod νόσμου quoque loco, a *Thracicis* mulierculis, habitum, EVSTATHIVS de iis annotauit, quae a uiris, contumeliae causa, stigmatibus, aliqua in parte corporis, inscriptae, se totas connotarunt, quo, ornatus specie, contumelia tegetur. nam *Odyss.* ω p. 1960. ed. Rom. sic loquitur: καὶ ἢ γε φὴν τέττιν ἢ σίξιν, ἢν περόναι, Φασί, ποιμήλεσσιν ἐν σώμασσιν ἢν δὴ γε φὴν παῖδες αἰ

αἱ θραυκῆ καὶ γυναῖκες, ἐφ' ὕβρει ἐξηλείψαντο
 Φασι, τὴν συμφορὰν ταύτην προσαναγράψα-
 μεναι, ἤγουν εἰξάσαι καὶ τὰ λοιπὰ τῆς χρωτὸς,
 ἵνα ὁ τῆς ὕβρεως χαρακτὴρ εἰς ποιμιλίαν ἀριθ-
 μηθεῖς κόσμου προσηγορεῖα τούνομα ἐξαλείψῃ.
 unde, ad *Hebraeos* quoque femellas, an hic peruene-
 rit mos, non constat, quo, referente, in *יוסף קניז*,
 MAIMONIDE, pilos, lacerata sibi cute enellebant,
 et de quo sic statuit R. IEHYDAH, in *יוסף קניז*
 לל ללמלש מלמל קוסת לל non euellet, ideo,
 quod id cuius feminae sit molestum ac graue, a THRA-
 CIBVS, certa ratione, quam notauimus, ad hunc
 cultum adductis, uidetur accepisse et *Parthus*, et *Ge-
 lonus*, CLAUDIANI, in *Eutrop.* I. et *Ruffin.* I. carmi-
 nibus decantati:

Partbica ferro

Luxuricus uetuit nasci lanuginis umbram

et

Membraque qui ferro gaudet pinxisse Gelonus

omnesque gentes *Indiarum*, quae comam euellere
 dicuntur, praeterquam circa uerticem, ubi cirrum
 relinquunt, quo a *Muhammede* trahantur in coelum.
 Nam ritum, uellendi comas, ab incisuris neque antea
 seiungendum putauit, neque deinceps faciam: pro-
 pterea, quod comae semper fere euulsae, incisuris fa-
 ctis, et stigmata etiam, in locis rasis, uel conscissis, in-
 fixa legantur, neque facili unquam haec a se duo
 penitus distinguantur: quod patet ex allato exem-
 plo: quos enim *Indos* comas uellere, eosdem, orna-
 tu uariorum uulnerum, lacerari perhibent monu-
 menta

G

menta historiae; feminas enim non patetas, quae *Mubammedanae* sunt, unam narium perforatam habere, in qua annulus pendeat, IO. de LAET *Ind.* p. m. 105. memoriae prodidit. Certe clarorum uirorum incisurae, et stigmata, e tribus omnibus, orta uidentur, quae paulo ante de ἀστρονομικῆ θεολογία, *medicina*, et *astrologia* Φυσιογνωμονικῆ explicauimus. Nam, qui sui non metum tantum, uerum et aliquam, quae ad religionem proxime accederet, uenerationem iniicere uolentes, congressus cum *Diis* simularunt: quales ATTEVM apud *Phryges*, HERODOTVM in *Bitbynia*, apud *Arcades* extitisse ENDYMIONA, *Plutarchus* in *Numa* p. m. 20. est auctor: credibile est Deorum, quorum iactabant consuetudinem, insignia gestasse, imaginesque uarias, atque figuras, in membris impressisse: unde ego non tantum *Babyloniorum* ὕψ, uerum etiam ipsius *Promethei*, cuius nomen, ipso iudice CICERONE, *Tusc.* V. p. m. 229. coelestium diuina cognitio, ad errorem fabulae traduxit, stigmata deriuarim, quae ipsi, et a *Ioue*, hoc est coelo, et ab alite *Iouis*, quo coelestis forte figura nomine continetur, impressa in *Caucaso* finguntur. At, qui a malis irruentibus tutos se esse uoluerunt: quoniam alio signo tueri se melius potuerunt, quam eodem immortalium, ut uidebatur, *Deorum*? quo factum, ut HERCVLEM μεγαλοιο Διός γόνον, ut ait ille, *scuto*, omni familia Deorum celato, instruxerint fabulae, quarum μυθῶδες neque hoc loco ἀφιλόσοφον esse uidetur; *Scutum* hoc, quo tot monstra, dictus heros, expugnasse fer-

fertur, ab HESIODO, carmine politissimo, descriptum est. Res omnis clarior est in exemplo TYPHONIS, quisquis etiam hoc sit nomine compellendus: cui caput, ad astra pertingens, adscribunt fabulae apud APOLLODORVM, libro I. *Bibl. c. VI. §. 3. p. m. 19. ed. Th. GALEI. Paris. η δὲ κεφαλὴ ποικίλη τῶν ἀστρον ἔφαυε.* Quis autem non sentiat hominem fuisse uirtutis tantae, ut cum *Diis* quoque, quorum in capite gestabat insignia, certare uideretur. Nam, et PINDARI *Scholias*, ad *α. Pyth. p. m. 162. ed. T. P. Brubachii*, ex ARTEMONE, historico, refert, τὸ θεῶν idem esse, quod *κατέω, adurere*; et ueteres in APOLLONIVM Critici, p. m. 199. e PHERECYDIS *Theogonia*, ut *Iouis* fulmen effugeret, aiunt, in *Caucasum* confugisse: ex quo, coniectura non uana, uidetur posse concludi, uirum hunc, multis innexum bellis, ad antiquum decus recuperandum, eum locum petiisse, quem antea, cum sibi illud pararet, familiari consuetudine *Deorum*, tenuisset. Quae quidem sententia, certior non esse uidetur, quauis coniectura, qua rerum obscurarum, quarum non datur demonstratio, instituitur diuinatio. Et haec quidem sunt signa heroum uaria, quibus in cute impressis, tum dignitatem, illustriorem reliquis, prae se tulerunt, tum a morbis, et hostium telis, seruari immunia corpora putauerunt. Quo deinceps uidetur factum, ut in uniuersum ratio haberetur stigmatum, et notarum, quibus clari, et celebres, uiri notati fuere: id MARTIALIS *Libr. XII. Epigr. 6a.* testatur, sic ludens de homine, suis carminibus indigno;

Frōns haec stigmatē non meo notanda est
 at alii, pertaesi humanam fortem, cum ad immorta-
 litatem adspirarent, lineis, quibus regi humana cre-
 debant, e cute deletis, ignito ferro adurebantur,
 quod genus ἀποθεώσεως DEIPHONTVM, manu
Cereris, expertum refert APOLLODORVS, *Lib. I.*
 c. 5. p. m. 14. et quod de *Iside* habet PLVTAR-
 CHVS, *νῦντος δὲ πειραίσειν τὰ θυρὰ τοῦ σώματος* p. m. 334.
 libri citati. quoue excitasse dicitur a mortuis *Scyllam*,
 et ad immortalitatem perduxisse, eius pater, *σάρακας*
παταίθων λοφύσιον, ut LYCOPHRON. *Alex. u. 54.* tradit,
 adeo ut, heroum, quae uocant, signa ac stigmata, ex-
 plicari, e tribus allatis causis, pateat, posse: E quibus
 reliqua etiam, quae uel publica religio habuit, uel
 priuata consuetudo, aptissime deducuntur. Nam tor-
 cruenta sacrificia, in quibus tantum etiam sanguinis
 sacerdotum effusum est, quis aliunde, quam e pri-
 mo fonte bacchantium, deriuata agnoscat. quocirca
Baalitas I. Reg. XVIII. 28. IO. SPENCERVM Lib.
II. c. 13. de leg. Hebr. Sect. II. n. 4. p. 327. miramur
 uehementer, retulisse, ob incisuras, lanceolis, et cul-
 tellis, factas, ad ritum, quo, ut loquitur ipse, gentiles,
Deos eorum mortuos inuocantes, plurimum ute-
 bantur. At, quis gentem finxerit tam immanisuetam,
 ac rudem, quae Deos mortuos uocaret, ac coleret:
 quod euitare *Cantabrigensis Doctor* facile potuisset, si
 attendisset, *Baalis* antistites, non tam *Helice* confuta-
 tione conuictos, et persuasos, quam, ut *Codex Hebraeus*
 habet, *מִשְׁכָּח*, more recepto, et peruulgato, se lacerasse.
 Porro, e primo quoque genere orta uidentur, *Ser-*
uorum stigmata, quibus, primum omnes in fi-
 dem

dem *Dominorum* recepti sunt, deinde immorigeri tan-
dem, poenae loco, notati: et *Militum*, qui, in mani-
bus, tirones, ducum insignia receperunt, uel alia,
parte corporis signati, et, uicturis in cute punctis,
scripti ut habet VEGET. *Lib. I. c. 8.* et *II. 3. 5.* sacra-
mento militiae initiati fuisse dicuntur. quo pertinet
forte *Thoantis* sigillum, ACHILLI, in *Troiam* irrum-
penti, quondam impressum, ne, si deprehenderetur,
ipsum agnoscerent, sed gregarium militem esse exi-
stimarent. hinc LYCOPHRON, u. 780.

Σφραγίς μενεί θόαντος ἐν πλευραῖς ἐπὶ
ἀλγούσι τετραγώνηστα, τὰς ὀλυμπεῶν
Ἡστυολάπειν αἰσέναντος ἀνέσει.

Cum quo etiam stigmatum genere PAVLVVS *Gal. VI.*
17. ἐγὼ γάρ τε στίγματα τῷ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ
σώματι μου βαστάζω, sui officii notas, quibus abro-
gata circumcissione, salutaris euangelii signa conti-
nentur, comparasse uidetur. Neque aliam habet
causam, quam eundem *Dionysi* cultum, signata stig-
matibus fides, qua foedera, suae religionis insignibus,
Arabes confirmasse, auctor est HERODOTVS, *Thalia,*
c. IIX. p. m. 84. ed. Bas. τῶν βελομένων τὰ πικρὰ
ποιέει, ἄλλος ἀνὴρ ἀμφοτέρων ἀντῶν ἐν μέ-
σῳ ἕστω, λίθῳ ὅξει τὸ ἔσω τῶν χειρῶν ὡρᾷ
τὰς δακτύλους τὰς μεγάλας ἑπιτάμνει τῶν ποι-
ευμένων τὰς πίσις καὶ ἑπτα λαβῶν ἐν τῷ
ἱματίου ἐκατέρου κρηρῆν ἀλείφει τὴν αἷματι
ἐν μέσῳ κειμένως λίθῳ ἐπτά. πῆτο δὲ ποιέων

Ἰππιαλέει τὸν τε Διόνυσον , καὶ τὴν ἑρμίνην
 et, qua iusiurandum *Scythas* consuetudine signasse,
 MELPOMENE perhibet p. 127. ὅρνια δὲ ποιεῦνται
 Σκύθαι ᾧθε, πρὸς τὰς ἄν ποιέωνται, ἐς κύλι-
 να μεγάλην κερκμίνην οἶνον ἐγχεόντες, αἷμα
 συμμίσθουσι τῶν τὰ ὅρνια ταμνωμένων τύψαν-
 τες ὑπέαπ, ἢ Ἰππιαμόντες μαχαίρῃ σμικρὸν τὸ
 σώματος. conf. c. LXX. *Melp.* a quibus ad *Persas*
 forte insani ritus peruenere, quibus ornare festos di-
 es, *Iedt Oussent*, dicuntur, quum, publica solemnita-
 te, memoriam supplicii repetunt, quod de setuo A-
 LI, prophetae interfectore, est sumtum: nam circum-
 stantes incidunt partes corporis, et eliciunt sangui-
 nem, et remittunt inuicem noxas, reconcilianturque
 in speciem: magnates quoque copulant dextras in-
 ter sese, et REX completitur principales, in signum
 pacis et amicitiae. ut habet I. LAETVS in *Persia* p.
 m. 158. Et iam, de incisuris, atque figuris impressis, in
 uniuersum satis est dictum, clareque indicatum, ex
 quo quaeque fonte profluxerint. Nunc ad huc sum
 attenti, ἡρῶ omne, quo se propter mortuos homi-
 nes lacerarunt, explanabimus. Quantus ornatus
 ex HOMERO, tum ad omnem humaniorem discipli-
 nam, quam illi pene orbis terrarum debet, tum ad
 hoc caput historiae accedat, testis est *Iliados* ψ liber,
 qui PATROCLI *Funeralia* continet. quem etiam, *Le-
 ctori* ne finis molesti, praetermitteremus. Aliorum
 autem sermones, ut persequamur, dabimus ope-
 ram. Est ergo forma eius ritus gemina: una pars
 est

est naturae; consuetudinis altera. Natura fortuito
 faepe casu sic est commota, ut nullus prudentiae,
 consilio, consolationi, fuerit locus: quin etiam co-
 gnatorum interitu, sic perturbatus est animus, ut
 crines uellerentur, lacerataque cute, cruores copio-
 sissimi funderentur. nam et genas, in quibus grati-
 ae et humanitatis receptaculum omnis, unguibus
 ruptas, testes grauissimi doloris, mulieres, in turri su-
 orum spectantes caedem, reliquerunt: de iis enim
 HESIODVS u. 243. *Scuti*: κατὰ δ' ἐδούλοντο παρειαί.
 et SOPHOCLES, mollissimo carmine, de *Aiace*, cum
 TECMESSAM, eius furores narrantem, p. 19. et disse-
 rentem chorum p. 38. induceret. Quo factum, ut MAT-
 THAEVS c. XXIV. 20. hominum terrorem, ac luctum,
 expressurus, quo, aduentu *Messiae* ad iudicium, percu-
 tiantur, scripserit, καὶ τότε νόψονται πάντες αἱ Οὐ-
 λαι τῆς γῆς, tunc omnes terrarum gentes lugentes
 se prae dolore conscindent: et MARCVS, c. V. u. 5.
Hist. Euangelicae, hominem describens, praeter reli-
 qua genera furoris, dolore acerbissimo, a tristitiae,
 atque moeroris parente, spiritu excruciatum, καὶ διὰ
 παντός, dixerit, υἱὸς καὶ ἡμέτερος ἐν τοῖς ὄρε-
 σιν, καὶ ἐν τοῖς μνήμασι ἦν, κελίζων, καὶ κατε-
 νόπων ἑαυτὸν. Quae res, a natura desumpta, in-
 morem deinde transit, multis gentibus usitatum,
 ut euulsis capillis, et barba, in suorum funere cor-
 pora quoque conscinderent, et, illo detestabili gene-
 re lugendi, Diis manibus parentarent. quod, de an-
 tiquis in uniuersum, copiosis notauit uerbis EVSTA-
 THIVS

THIVS, in *ψ Iliados*. Et *Thracibus* adscripsit THEOCRITVS *Idyl. XIV. 46*. Huius uestigia per HOMERVM leguntur omnem, ac per *Alexandram* LYCOPHRONIS, cultum, et *graecum*, poëmation, inprimis u. 680. seq. *Scythas* etiam, HERODOTVS ait, in *Regum* funeribus, uariis factis incisuris, lacerari, ut habet *Melpomene* p. m. 127. τὸ ὄτις ἀποτάμνονται, τείχας ἀεικείρονται, βροχίονες ἀειπέμνονται, μέποπον, καὶ βίνα καταμύσσονται· διὰ τῆς τε ἀεισερῆς χερσὸς οἰζοὺς διαβυνέονται. *Lacedaemonios* quoque, cum gentibus, minoris *Asiae* incolis, iisdem usos legibus esse, affirmat HERODOTVS, *Erato* p. m. 183. et perhibet, una cum *Hilotibus*, in *Regum* funere, ita se gerere: κόψονται τε τὰ μέποπα προθύμως, καὶ οἰμωγῇ διαχέωνται ἀπλέτω, Φάμηροι, τὸν ὕστατον, αἰεὶ ἀπογενόμενον πῶν βασιλῆων, τῶτον δὴ γνέας ἄεισον· ab iis ad *Persas* forte uenit, quod, ut habet J. LAET. in *Persia*, p. m. 146. primae dignitatis ad hunc modum inhumantur: Praecedunt cadauer omnes domestici, corpus nudi ad usque cincturam, et brachium dextrum, uulnerati, ita, ut largus sanguis emanet, inter quos et filii et heredes defuncti. Est igitur, quo quidque, referatur: nam cum superiorum ratio data sit, ex qua orta esse uidentur, et cum qua comparari exacte possunt: neque haec pars, nullam habere existimanda est causam, e qua nata esse dicatur. quae pars, quoniam ad placandos manes praecipue pertinet, religioni tribuenda esse uidetur, quae e *Bacchi*,

chi, seu *Solis*, sacris, in sacrificia, nouis stellis, in quibus defunctorum animas fulgere existimabant, exhibita, et ritus alios, complurium gentium, promanauit. iam ad explicandam legem Mosaicam reuertamur.

VIII

De iis ergo scissuris, figurisque impressis, quae hac in lege prohibentur, quaeritur: sintne eae totae, uti uerbis continentur, ab usu *Hebraei* populi, ac sanctitate, remotae: an possint, aut ferri suis temporibus, aut eripi e legis *diuinitate*, allatisque limitibus temperari? In eo nonnunquam uariari uidetur, et dubitari, inter eos, qui has leges exponunt. quod maxime efficit IOANNIS SPENCERI proluxa oratio, in qua multum admodum gentium moribus datum, actaque est causa omnis superstitionis, ut digna profanorum plurima uiderentur, quae ipse DEVS condendis legibus adhiberet. quod si ita se habeat, non potest neque discerni a uero cultu gentium superstitio, neque beatum praestare hominem *Christiana* fides, quae, cum salutaris esse dicatur, e daemonum inuentis promanauerit. nam multis in legibus *Hebraeorum* nostrae religionis capita comprehenduntur: at, si in *Hebraeis* gentilia miscentur, siue praetermissum est a *Sacris Scriptoribus*, ut de iis locis nos admonerent, siue ignoratum. prima non minus incommodi habent, quam quaeque earum rerum, quae ad religionem faciunt, in quibus neglectum est aliquid: a diuinis autem hominibus, si sedes earum legum, in quibus profana insunt, ignoretur, uiam uitae ignorari necesse est. Ex quo tan-

H

tus

tus consequitur error, ut, quem in portum te reci-
 pias, consilii tibi uix quicquam suppetat. Ac de
 hac lege quidem, ut loquar, et eius uerbis, שרש לנפש,
 dum ita differit, ut non *unice, ac praecipue*, omnem
 incisuram, qua corpora in luctu conscissa fuerunt,
 prohibitam dicat, sed eam tantum, quam idolorum
 cultores sibi, ut manibus defanctorum satisfaceret, in-
 diderunt: mollior mihi, ut ita dicam, ratio eius esse
 uidetur atque imbecillior, quam asserti difficultas
 et infirmitas postulat. Quid enim est tam imbecil-
 lum, quam ab hominum uitiiis, quibus a lege defi-
 ciunt, ad legis sententiam argumentari. IEREMIAS
 quidem, quo se primum defendit SPENCERVS,
 c. XLI. *Proph. u. 5. Sichema, Siloab, et Samaria* ho-
 mines, ait, ad *Deum* adeuntes, uenisse cum sacrifici-
 is, מתגוררי, *conscissos*, ob excisum uidelicet tem-
 plum, ut ABARBENEL putat, uel, ut rectius KIMCHI-
 VS habet, ob excisa *Hierosolyma*: cum templum di-
 rurum, ob allata munera, ignorasse uideantur. At
 enim, occupata a *Chaldaeis* *IVDAEA*, in tanta re-
 ligionum colluie, quae poterat esse sanctitas, aut
 obseruatio legum: probent igitur, qui cum SPEN-
 CERO faciunt, homines hos cum laude potius, per-
 missuque legis, quam contra legem, corpora consci-
 disse. reliquos IEREMIAE textus, quos adfert
 SPENCERVS, uelim, accurate, de quibus agant,
 inspexisset. nam *Jer. XLVII. 5. ער מתי תתגורי* ad
Caphtoreas reliquias, et c. *XLVIII. 37. על כל*
ידים נדרתי ad *Moabitas* pertinent, e quorum mo-
 ribus ad *Hebraeos* non potest, rationibus connexis,
 pertueniri. et allatum IESAIAE locum, *אשרות בעצמא*

ves τετραμήνοι, *Hebraei Codices c. XV. 2.* non habent.
 E quibus satis patet, nullam inesse uim in iis, quae
 attulit argumenta IO. SPENCERVS, ut omnia, quae
 probare uoluit, si ex allatis quaerantur, ne appare-
 ant quidem. At enim, IEREMIAM iterum adfert
 testem sententiae suae, qui c. XVI. 6. *Hebraeorum*
 calamitatis constituit partem, mortuis principibus
 omnibus, ac hominibus e uulgo, לֹא יִתְגַדֵּר וְלֹא יִקְרַח
 אִישׁ אֶת־עַלְתָּוֹ nemo ut se conscindat, uel cristas tondendo efficiat,
 futurum. concedat ergo SPENCERVS, eadem ra-
 tione e MICHAELI concione c. III. 5. 6. 7. quae quo-
 ad modum, priori IEREMIAE plane παραδειγμα
 est, recte concludi: *Hebraeos, DEO non inuito, ex a-*
stris, uelato capite, diuinasse. at id contrarium est
scripturae, et Israelii, non nisi cum reprehensione di-
ctum, qui, auctis gentium superstitionibus, IECHESK.
V. 5. XI. 12. earum calamitatum grauitate sic erat
opprimendus, ut eos etiam ritus, quos tantopere
amplexus erat paulo ante, animi, oppressi uehemen-
tia poenarum, obliuio deleret. Videmus ergo ra-
tionem, ac uiam, qua IEREMIAS sit, eo in loco, ex-
plicandus: quam notet uelim IOANNES CLERICVS,
quem cum SPENCERO, et SIMONE PA-
TRICIO, eodem uideo in errore uersari. Is enim,
quo tractu uerborum, quantaque haesitatione, pro-
gressus est, quando a SPENCERI sententia fuit in-
terdum discedendum, ut nec ipse sibi semper ui-
deatur constare; quod uel ista, de Circumcisione dicta,
testantur: his editis legis rationibus, non opus erat Spen-
cerum ad alias confugere, sed uidetur, numero non minus,
ac pondere delectatus, cui non inconcinne illud Talmu-
dicum

תלמיד חכם שאין תכו ככרו אינו: *dicum* subieceris תלמיד חכם *non nominandum esse doctum, cuius oratio animusque sibi non constant*; quo genere literarum, scio, ipsum non magnopere delectari, cuius promos condos, BVXTORFFIOS, satis infulse quandoque ridet. Certe id, a quo cum aliis, in IEREMIAE uerbis explicandis, aberrauit, docere ipsum potuissent RABBINI. Optime enim cum *Abarbenele*, et *Kimchio*, sic loquutus est IARCHIVS, *Scholiis* ad hunc locum: דרך האבלי להתגדר ולשרט בשרם ולקרח קרחה בראשם ומכל מקום לישראל אסור ולא הזכירו כאן אלא לדוגמת אבל. Igitur, quum allatis rationibus, effici non possit, ut SPENCERI sententia defendatur: et לנפש שרט omne, uel propago sit *δαισιδαίμωνίας*, uel effectum *μ.προθυμίας τῶν ἐλπίδα μ.ἡ ἐχόντων*, auctore PAVLO. 1. *Thess. IV. 13.* patet, hac lege omne שרט לנפש prohiberi. primum enim alienum a populo *Hebraeo*, MOSES *Dent. XVII. 3.* alterum PAVLVVS, ab homine *Christiano*, remotum iudicauit. Quamobrem errat IO. SPENCERVS, qui p. 325. haec habet, *uerisimile est eorum (Hebraeorum) nonnullos hanc uocem לנפש, stricte, pro anima scilicet, accepisse: adeoque carnis incisionem, capitis consuram orbicularem, aliosque ritus funebres licitos habuisse, modo eos ad luctus uehementiam indicandam usurparent, non ut manibus, aut animae defuncti, quid gratum facerent.* cum etiam dictum sit in superioribus, si uocum proprietatem spectemus, ita שרט illud, uti uoluit SPENCERVS, explicari non posse. Audebo etiam cetera, quae ab ipso sunt dicta, hoc modo, erronea appellare, nec fraudare suo

suo ueteri nomine, quam nouum potius, quo compellem, exquirere. quis enim existimet, id, quod causae oppositum est, effecto non esse contrarium, atqui, et effreni luctui eorum, qui dolori, et anxietati, se totos tradere solebant, hac lege, fatente SPENCERO p. 326. n. 3. est occursum: et obuiam itum profanarum gentium superstitioni, eodem teste, SPENCERO p. 324. asserto 2. et 3. ergo eadem lege omni, quae propter mortuum fit, incisurae interdicitum, necesse est, fateamur. Nam ex his causis, idolatria, et *pingo Júpica*, omnis, in luctu, ratio, conscindendi se ipsum, deducta est. Pugnat igitur secum SPENCERVS, qui p. 324. ass. 1. propter mortuum, sic scribit: *apud ethnicos usus inoleuit, ut nuda corpora gladiis impeterent, capillos euellerent, genas unguibus lacerarent, et ritibus huiusmodi ridendis, et insanis potius, quam flebilibus, in amicorum funeribus uterentur. Deus itaque hanc legem dedit, ut ritus hocse funebres, Gentilismi soboles, et a decoro prorsus abhorrentes, eliminaret. paulo post etiam ita sententiam suam declarat: id interim, illaesa ueritate, dici potest, hunc ritum funebrem, nec solum, nec praecipue has in lege prohiberi. nam ritus ille per se spectatus, nil prorsus inhonesti continet: est etiam incredibile dictu, Iudaeos antiquos, exequias agentes, carnes eorum tam frequenter incidere uoluisse, modo ritum illum hic unice, uel praecipue, ueritum existimassent. at, quid est tam contrarium, quam eundem ritum, esse et insanum, et nihil inhonesti continere. quid cum ratione magis pugnat, quam, Iudaeos antiquos ideo se incidisse, putare,*

quod, *nec unice, nec praecipue*, quibus uoculis ualde se
 oblectat SPENCERVS, hac lege id שרש, quo animi
 dolorem indicabant, prohibitum existimassent: qua-
 si, quod *unice, et praecipue*, prohibitum non est, id aut
 plane non esse prohibitum, aut perpetrari impune
 ueteres *Hebraei* putassent, penes quos optima
Mosaicarum legum interpretatio erat. Cuius gene-
 ris etiam sunt alia quaedam, facile obuia cuius, eius
 scripta legenti, et hoc loco, quem iam *Spenceri* er-
 rores nimium dilatarunt, minime repetenda. Sed
 uenio ad כתבת קעקע, quibus uocibus, ut supra est
 dictum, omnes impressae figurae continentur. Haec
 ergo, cum latissime pateant, neque ad luctum, ne-
 que ad aliam speciem, tantum possunt referri. aut e-
 nim inhumanum fuit, aut impium, et superstitiosum,
 figuras in corpore inscribere: primum natura con-
 futat, ab altero autem, DEI lege, est cautum. Erra-
 uit ergo IO. SPENCERVS, qui e MOSE, *Deut. XIV. 1.*
 כתבת קעקע omittente, concludit, p. 331. 332. illud
 ad luctum pertinere. Nam cum praetermissum est
 eo in loco, et ad luctum tamen referri debeat: se-
 quitur, sub שרש, tanquam genere suo, comprehendi.
 id si ponamus, absurdum affirmandum erit, et ab
 omni usu uocis, proprietateque, remorum, שרש latius
 patere, quam כתבת. quod sane ostendit, primum, quod
 SPENCERVS habet, probari e ueris non posse, quippe
 e quo falsum aliquid consequatur. Nec multo rectius
 idem *Anglus Celeb.* מכות, ZACHARIAE, XIII. 6. cum HV-
 GONE GROTIUS, *inusta stigmata* exposuit, p. 329. 330.
 atque ad כתבת קעקע extendit: quasi falsorum pro-
 phetarum signa, semper ferro inusta fuerint, et hac
 specie,

specie, uis omnis nostrarum uocum compleatur. In eo uero sibi etiam contrarius est, qui p. 330. init. *Zachariae* uerba, ad falsorum prophetarum notas, deinde, media pagina, S. II. ad ciuilia signa, censeat pertinere: cum quo iungit argumenti genus, reliquis, quae confutata a nobis sunt, non praefendum, quo ex iisdem, *Zachariae*, uerbis concludit, non omnia plane stigmata, impressa corporibus, hac in lege prohiberi. Neque audiendi sunt *Iudaei*, inter quos esse MAIMONIDEM doleo, parum apte hanc legem, uariis adhibitis limitibus, temperantes, conf. MAIM. in עכ"ו Tom. I. *Iad Ehasak*. p. 44. *Maccoth Misfu*. c. III. §. 5. 6. R. LEVI BARZELONITA, Lege CCLVII. ab *Hottingero* explicatus. Atque haec nobis de eo, quod prohibitum est ea lege, dicenda fuerunt. Nunc, si placet, rationem, qua adductus *Deus* hanc legem condidit, strictim inuestigabimus

IX.

Et, cum plurima sunt, quae, si fas est in huiusmodi rerum causas inquirere, *Deum* ad hanc ferendam legem impulerunt: tum inuentu facillima, si cum finibus, quos habuit DEVS, cum fundamenta *Hebraeae Reipublicae* poneret, accurate conferantur. li fuerunt, ut populum sibi erudiret, cui τὰ λόγια αὐτῶν, ad humanum genus beandum, crederentur. Merito itaque illi familiae, quae morigeram se *Deo* praestitit, praeter eam, quae figuras continet, aliam legem dedit, qua mores eorum, qui uerae religionis sacramenta tenebant, ad firmandum corpus illius

Reip.

Reip. in qua DEVS Rex erat, temperaret, et indita in natura, quae euerterat peccatum, in eorum memoriam reuocaret. Quare in iis cautum est, optimo consilio, per MOSEN, diuino spiritu plenum, ut ne quid eorum instituta ferrent, quod, barbaro more, corpus male haberet, quo possent incauti, et imprudentes, turbari, et a ueri Dei cultu abalienari, denique quo furori, uel immoderate lugentium, uel improborum, qui ne ad supplicium trahantur, se ipsos perdere malunt, indulgeri uideretur. quemadmodum ergo humanum genus *Hebraeos* habuit suae salutis auctores, et indices, ita fines, quos dictum est habuisse *Deum*, in quibusdam condendis legibus, hanc quoque legem, quam illustramus, praeter alias ministram habuere. Ex quo sane sequitur, idem humanum genus non minus ad fines legis, quam *Hebraeos* ad legem proprie pertinere. Adeo, ut rationes latae legis et optime dari posse praesenti loco, et a IO. SPENCERO in multis, non praeter rem, datae uideantur. a quibus tamen excipi uelim, quae attulit inter causas *לכפש שרש*, c. XIII. *Sect.* II. L. II. p. 327, *ne populus Israeliticus, pro more seculi, mortuis, aut idolis aliis, cultum exhiberet, aut saltem exhibere uideretur: quum primo, Idololatras, constet, Deos suos, iucis corporibus, mortuos inuocasse. deinde, Maimonides doceat, eam incisuram, quae ob ruinam domus, aut nauem submersam inducitur, non esse prohibitam. quorum illud confutatum a nobis est, in Baalitarum exemplo, quo non sunt fortiora, quae reliqua, hoc loco, uir CL. attulit: hoc autem cum aliis Iudaeorum commentis est reiectum. Ceterum ipsi nos affirmamus hanc*

hanc unam praecipuam extitisse causam latae legis, ne populus *Deo* sacer ad profanorum errores, ut est dictum, auocaretur. uerum id remouemus, *ne alius cultum exhibere uideretur*: cum *Deus* non curet, ut sancti homines uideantur: sed ut sint, suo iure possulet: quo obseruato, bene affertur *Deut.* XIV. 1. *ווא אלהים אתם*, et ab *Arabe* optime explicatur *وَالله أَوْلَىٰ* et cum sitis amici *Dei, Domini uestri*. Quod ergo reliquum est inter fines supra a nobis positum, nunc quoque exponemus: ita tamen, ut breuitatis causa, in quibus, uel ipsi nos, uel alii iam fuerunt uersati, praetermittantur. Primum igitur, ubi positum est a nobis, *Reipublicae* firmandae, et felicitate seruandae, causa, sancitum esse, ut ne quid insisterent. quod corpus male haberet, sic debet intelligi: cum omnium bonum sibi esse natura uelint, et ad ciuitatis suae, in qua uiuunt, *edariam* pertinere existiment, si, suis quoque ciuibus, omnia bona eueniant: dolebunt certe uehementer, si, et se ipsos, et suos, tantis uideant cruciatibus torqueri. Nam omnis amor ex animis extirpatur, coniunctioque hominum, ac societas, rumpitur, si, ut quisque est optimus, ac religiosissimus, sic plurimis uulneribus laceratur. Nam quae potest esse, in doloribus perpetuis, coniunctio, amorque aliis bene faciendi, quum sibi ipsis inferre malum teneantur. At, quae res publica bene, ac diu, stabit, si, quae sunt principia communitatis, et societatis humanae, delentur. Ut sapienter uideatur praecipisse *PLATO L. V. de Legibus* p.m. 605. ed. *Ficini* πῶς ἂν τῆτο γε νοήσεις τῶν τῶ σώματος εἶναι κατὰ φύσιν πηλῶ. Et quoniam copia parua eorum est, qui capiunt rationem

to etiam magis ob has causas erat elaborandum, ne
 lugentium contestatio a natura recederet: quod as-
 sequuti optime sunt *Hebraei*, qui lege monebantur,
 ne in tantas perturbationes, atque exanimationes, in-
 ciderent, sed attentos animos ad fidei, et decori, cor-
 servationem afferrent. Ex quibus omnibus clarum
 est, quod, secundo loco, superior probavit demo-
 stratio: humanum genus non minus ad fine
 huius, quam *Hebraeos* ad ipsam legem prop-
 tinere. ac cum ad *Hebraeos* ostensum sit, et
 et fines legis huius pertinere: ad humanum
 genus, quo *Christiana Dei civitas* continetur
 ateat, fines eiusdem legis nostrae referri debere,
 equitur, ad *Christianos* etiam legis nostrae causas pertinere:
 hoc est, legem nostram propter *Christianos* etiam
 conditam esse. Ut adeo nec satis bene fecisse uide-
 antur priorum temporum *Christiani*, si eorum in-
 dustria, ut e quibusdam apparet locis *Patrum*, in
 crucis, signo, frontibus imprimendo, maxime fuit uer-
 sata. *CYRILLI* enim, *Episcopi Hierosolymitani*, ista ab
ANDREA RIVETO p. 435. *Catholici Orthodoxi*, af-
 feruntur: non pudeat igitur nos crucifixum confiteri: sed
 in fronte *μετὰ τὸν ὄφθαλμον*, confidenter, signaculum
 crucis imprimatur. quod tamen eorum institutum,
 quantum peruerterit *Pontificia Roma*, putavi hoc lo-
 co breuiter attingendum. Nam sequentis, post *CHRIS-*
TVM, temporibus, quum aucta esset *Romani* potentia
Episcopi, in corpora etiam est saeuitum, legeque, huic
 nostrae contraria, condita, sancitae sunt flagellatio-
 nes, quibus pro peccatis, corpora scinderentur. Est
 enim ante *Seculi tertii* aetatem, de genere
 doctrinae, quod, ab *Apostolis* traditum, iactant

aduersarii, plane nihil auditum: sed paulatim, ut a ciuili magistratu homines abstraherentur, id omne *Concilia Canonesque* sanxerunt. Fabulae autem sunt, quae de FRANCISCO ASSISIO, Ordinis *Minoritarum* primo auctore, quem, *angelum habentem signum Dei uiui*, profani homines appellarunt, a *Bonaventura* et *Matthaeo Parisiensi*, adferuntur, exponente, RID. SPANHEMIO *Hist. Eccles. Tom. I. Oper. p. 1663. 1664.* Quod omne effugere boni uiri possi uellent attendere ad uim nostrae legis, et ip. naturam satisfacionis humanae perpendere secum, uamque parum habeat, quo DEO, qui infinitus est, iatisfiat, considerare. Quocirca accurate defendit ab aduersarii strophis *Diuinam legem*, GEORGIUS ZEAEMANNVS p. 192. 287. *Carnificinae Esauiticae*, et IACOBI GRETSERI furorem plene repressit, quod summa cum laude etiam factum est a IACOBO HEILBRVNNERO *Ecclesiaste Palatino Neoburgico*, et MATTHIA VOLSCIO: quorum primus *Iesuitica flagellatione*, cum a. clō Ibc vi Iesuitae libri III. *de spontanea disciplinarum et flagell. cruce* editi essent, alter habitis concionibus, *Gretserum*, eodem anno clō Ibc vii, ambo coercuerunt. qui, cum ad annum seculi clō Ibc xiii uariis scriptis, in quibus est *Praedicans uapulans*, editus clō Ibc vii, *Virgidea Volsiana* clō Ibc viii, *Agonisticum spirituale* clō Ibc ix, *Athletica*, *Praeco mastigiophilus* clō Ibc xii. *praedicans Heautontimorumenus* clō Ibc xiii, eandem caneret cantilenam, confutatus est industria GEORGII GEORGI, editis *Iesuita reuapulante* clō Ibc viii. *Gretsero triumphato*, *Athleta laruato et stramentitio*; Quibus additi plures inueniuntur scriptores nostrarum partium a I. G. BAIERO

Disfert.

Dissert. de flagellationibus pontificiorum et I. F. MAIERO
Tractatu de flagellatione spontanea. Haec obiter, cum
ferret occasio, duximus annotanda

X

Quibus omnibus ad explicandam MOSAICAM
LEGEM allatis, finis labori imponendus est. Neque
enim cuncta uoluimus hunc in locum congerere,
quae uel de *Origine poenarum*, quas e stigmatibus su-
perior deriuauit aetas, uel aliis de rebus, dici potu-
erunt: quippe quum satis in his, quae ad rem faci-
unt, hoc sermone profecta oratio esset, e medio cur-
su crescentis commentarii moles reuocauit. Nam
et initio, in uocibus satis est studii positum, ut ex o-
riginibus suis deducerentur. et deinde collectis, quae
dicta sunt, omnibus, literae quid significant singu-
lae, abunde est declaratum. Porro cum esset ex-
plicandum id, quod *haec lex* proprie prohiberet, et
contrariae sententiae refellendae, origines prohiberi
ritus euolutae sunt ante, quam *legis* et amplitudo et
causae darentur. Quibus perfectis singulis,
DEVM, pro concessis uiribus, ue-
neramur.

F I N I S.

ERRATA

P. 3. l. 21. pro: leg. 3. p. 4. pro נָרָרָ leg. נָרָרָ p. 5. l. 20. pro נָרָרָ leg.
נָרָרָ l. 31. pro ךְ leg. ךְ pro שׁ leg. שׁ p. 8. l. 13. pro op-ti leg. o-pii.
p. 14. l. 16. pro admodum leg. ad modum p. 15. l. 21. post וְכֵן leg. וְכֵן ד'
l. 28. pro pa leg. pia p. 18. l. 8. pro Samaritanus leg. Samaritanus p. 21.
l. 3. pro iterarum leg. literarum p. 24. l. 10. pro buffe leg. buisse. p. 25. l. 17.
pro אֵי leg. אֵי p. 26. l. 29. pro nobis leg. uobis p. 42. pro πυ leg. πυ
p. 44. l. 8. pro uo leg. uo p. 47. l. 9. pro ךְ leg. ךְ p. 48. l. 28. pro ce leg. cae.
p. 49. l. 18. pro ti leg. di. p. 51. l. 2. pro dem leg. rum. p. 52. l. 12. ad ALI del.
reliqua, in quibus formae peccarunt, leuiora, humanitas tua, bone le-
ctorumendabit.

CL. DN. RESPONDENTI

S. P. D.

PRAESES.

E Legans sane, Vir CL. & quibus totum TE consecrasti studiis, non indignum est argumentum, in quo uires ingenii iam primum periclitari, & Erudito simul Orbi, magna cum laude innotescere instituisti. Inter uarios enim, eosdemque nefandos, quibus profani, & diuiniore doctrinae expertes, populi turpiter se contaminabant, ritus, non ultimum iste sibi uendicat locum, quo in proprium saeuire corpus, idemque, omni quasi exuto humanitatis sensu, misere diuexare ac dilacerare solebant. Cum itaque **DEVS T.O.M.** in eo esset, ut sanctum suum populum in Palaestinam, famosum hucusque omnis idolatriae domicilium, atque sedem, deduceret, maximo id inprimis egit opere, ut à peruersis Gentium moribus, et sigillatim à turpissimo hoc uicio, sanctione quadam peculiari, tempestiue eundem auocaret. Quam quidem cum enodandam TIBI, explicandamque, sum seris, non modo in singularum uocum significationem, uim, atque emphasin, rite inquiris, atque adeo, quae uera illius sit mens, ac sententia, dilucide exponis, uerum etiam genuina, et ultima, prohibita consuetudinis, origine, ex Aramaeorum Theologia, quam **Θουρην** et **Ἰδουρην** uocabant, repetita, in cultu Solis, quem sub Bacchi et A-

et Apollinis nomine antiquitas uenerata fuit, incul-
nabula quaerenda esse, erudite confirmas. Digres-
sus inde ad Medicinam, Astronomiam, et Artes,
quam $\Theta\upsilon\sigma\omicron\gamma\omega\mu\omicron\upsilon\iota\upsilon\eta\upsilon$ uocant, ne qua in re mune-
ri TVO defuisse uidereris, quid illis, hac in parte, tri-
buendum sit, sobrie non minus, quam copiose, asten-
dis. SPENCERV M, Eiusque Assedias, qui, Legem
hanc mitigari aliquando potuisse, sunt persuasi, ean-
demque propterea certis quibusdam limitibus cir-
cumseribunt, uel ideo impugnas, quod illi, ad famam
nomini parandam, subinde de Sacri Codicis auctori-
tate detrabere, & communes, omniumque fere con-
sensione receptas, opiniones, uariis temere labefa-
ctare argumentis, & quantum in ipsis est, penitus
euerterentur. Tantum enim abest, ut, male
sanis horum persuasibus, decipi TE patiaris, ut,
allatis in medium potius soluis, et ex natura rei de-
promptis, rationibus, quibus DEVS, in hanc legem
conderet, inductus esse uidetur, quid distem uera
lupinis, demonstras. Quare, cum et expectatiori
meae, et officio TVO, abunde satis feceris, non pos-
sum, quin et publico, et meo, impense TIBI gratuler
nomine, ac praeclaras ingenii TVI dotes, quas mo-
res, ad omnem modestiam compositi, mirifice com-
mendant, digne, et quo par est studio, collaudem.
Quo enim capaciore, ad res egregias, praeditus es in-
genio, hoc aegrius angustiis doctrinae spatii contine-
ris,

ris, quin potius, magna solertia, sedulo in id incumbis,
ut cum coelestis illius, ac diuiniore sapientiae studi-
o, elegantiores quoque literas, sapienti consilio, con-
iungas. Sana in primis et sobria curae TIBI, cordi-
que est Philologia, quo usso, dum Venerandi PA-
RENTIS, qui DEI causam apud Dresdenses, bis et-
iam afflictis, intrepide agit, temporibus, aptum TE
paternae gloriae, et insignem aemulum, dignissimum-
que adeo praestas haeredem. Age modo, VIR CL.,
et hoc praecipuum TIBI et proprium uendica, ut in
posterum quoque uerum laudis iter, quod pridem in-
gressus es, perpetuo teneas, nostramque opinionem,
confirmatam in praesenti, plurimumque auctam,
constanter tuearis. Fauent TIBI aetas uegetior, ui-
res et corporis et animi, prospera ualetudo, et ad
TE fortuna melior, nec deerunt ²¹ TIBI KONI SVM-
MI, iusti aequique studio ²² TVORVM existimato-
res, quorum ²³ auctoritate, ueluti secundo
subuecto, quem TIBI proposuisti, portum, ex
uot ac feliciter consequaris. Quod reliquum est,
precor immortalem DEVM, ut Tuis porro studiis, et
laboribus, propitius adsit, eademque, pro abundantia
bonitatis suae, ita moderetur, ut de puriori, qua late
patet, DEI coetu, aliquando bene mereri, PARENTI-
BUS in signe sincerumque gaudium, TVO uero Nomi-
ni amplio rem subinde famam parare queas: Vale.

Dabam IX. Kl. Martias A. R. S.

CIO IO CC XIII

00 A 6306

ULB Halle 3
002 927 209

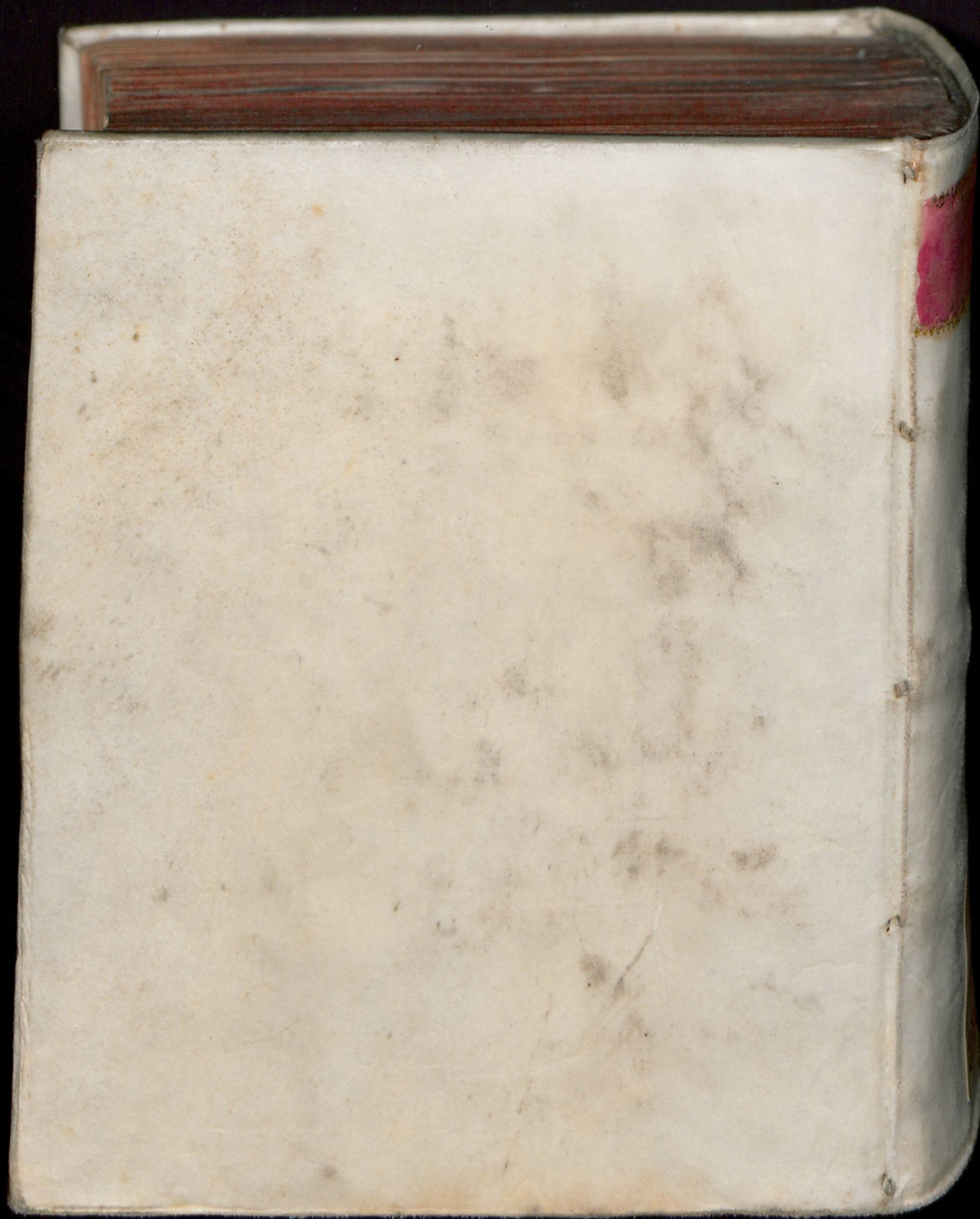
Sb.

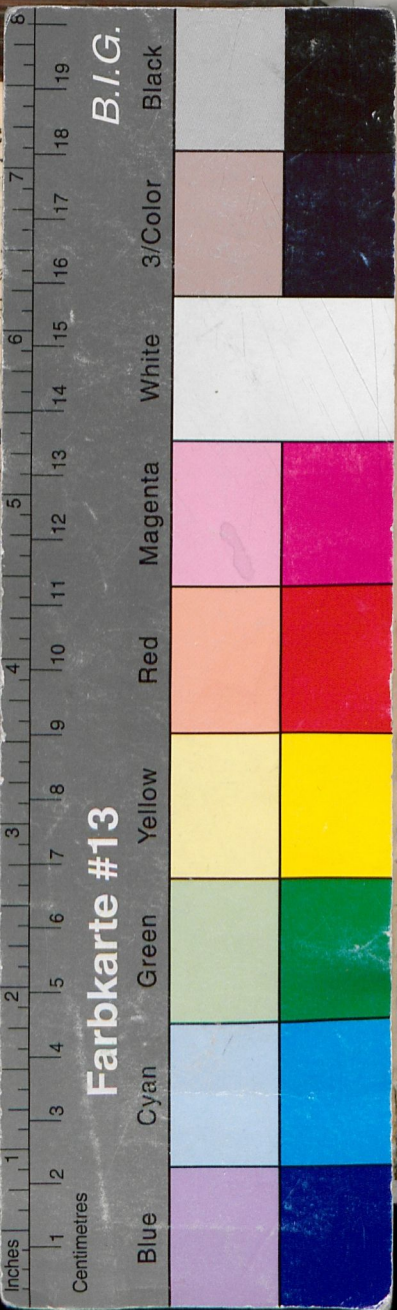
Vb 17

Reha ✓

Hi. 94.

20

Q. D. B. V
AVSPICIIS
RECTORIS MAGNIFICENTISSIMI
SERENISSIMI PRINCIPIS REGI
FRIDERICI AVGVSTI
DE
CORPORE SCISSVRIS
FIGVRISQVE NON
CRVENTANDO

DVCTV LEV. XIX. COM. XXVIII.

IO. CHRISTOPH. VVICHMANNSHAVSEN
LINGVARVM ORIENTALIVM PROF. PVBL

AD DIEM XI. KAL. MARTIAS

A. G. R

∞ MDCCXIII

PVBLICE DISSERTET

M. CHRISTIANVS AVG. HAVSEN DRESD.
ALVMNVS REGIVS

VITEMBERGAE SAXONVM
PRELO SCHROEDERIANO